

Idrotten i Gothem under åren

Leo Lövdahl

Historia

Gothem var tidigt med i olika tävlingar vilket följande kan belägga. Enligt Wisby Bollklubbs handlingar förekom en propagandatävling den 16 augusti 1885 i Almedalen med 34 deltagande lag i 17 våg-partier varav ett våg-parti gick mellan Gothem och Ganthem. Detta är den äldsta hittills funna skrift där Gothem förekommer.

Information om våg

Våg är gammal form av en idrottslig tävling. Den förekom mellan socknens drängar och gubbar (ogifta och gifta) men också mellan olika socknar.

Ibland förekom även en tävling mellan 'peikar' (ogifta kvinnor) och drängar. Oftast med ett handicap för kvinnorna. Till exempel i hanken fick drängarna bara använda ena handen eller vid kämprättning skulle drängarna under loppet stanna för att dricka en klunk öl eller en sup.

Men de ärofyllda vågarna ägde rum mellan två socknar där man främst tävlade om socknens ära. Vågen föregicks av ett vågbrev som översändes till den utmanade socknen, innehållande förslag på datum och frispel med antalet deltagare i respektive frispel.

Vågen började med ett samspel som i regel var bakpärk. Därefter fortsatte ett antal frispel. Hur många framgick av inbjudan, så kallade Vågbrevet. De olika frispelen kunde exempelvis väljas bland ryggkast, varpa (sten alternativt aluminium), dra hank, stångstörtning, kämprättning (löpning), haugstikel (höjdhop), frampärk med flera. Dra hank är en form av dragkamp, då man sitter ned och med båda händerna håller om en pinne och försöker på så sätt dra upp motståndaren.

Det lag som låg under valde nästa frispel. Vinnare var den som först uppnådde det antal vinster som i förväg bestämts. Vågen avslöts oftast i en gemensam samvaro där värdarna bjöd på någon form av förtäring.

Ett exempel på del av dåtida innehåll i ett vågbrev:

"Vi Gothembor inviterar Eder i NN socken till våg på vår idrottsplats första söndagen i juli. Samspel bakpärk. Frispel tage var det han bäst kan såsom sed äro. Vi önskar Eder lycka och oss alla ett fagert väder".

Tidigt varpaintresse i Gothem

Vid idrottstävlingar på Visborgsslätt den 15 augusti 1897 kom Johan Petter, Edvin och L. Johansson från Kauptungs fyra i cm-kastning på 217 cm med sten utan tag. Även i programmet inför 1900 års stora tävlingar på Visborgsslätt förekom laget Johan Petter Johansson. 1904 den 23-24 juli blev samma lag mästare i kulkastning på motsvarande tävling. 1901 hade Karl Lindahl, K. Pettersson och Johannes Blomberg segrat i en ungdomstävling på Paviljongspan.

1917 den 9 september hittar vi namnet Oskar Blomberg som med sitt lag blev tvåa på Visborgsslätt. Oskar Blomberg skulle med sitt lag många år framöver dominera den gotländska varpasporten med otaliga segrar fram till slutet av 1940-talet. Hans karriär skulle tyvärr delvis ändas av en olycka i samband med en tävling i Källunge i juni 1944. Då han under uppvärmning hörde sitt namn ropas upp från sekretariatet tog han vägen under ett varpamål och hade otur att träffas av en varpa i huvudet. Det blev naturligtvis stor uppståndelse och man förstod att det var en allvarlig olycka. Johannes Arweson lade en duk över skadeområdet och de närvarande höll en tyst minut på platsen då man trodde att livet var slut. Det blev ambulans till lasarettet och omedelbar vård och dessbättre klarade han sig och efter tre veckor var han så återställd att han kunde cykla hem till Gothem har dottern Elsa Olsson berättat.

Oskar Blomberg visar upp en pokal för Gustaf Larsson (från Gothemfilmen 1943).

Till vänster hans prisskåp

Det blev ett annat Gothemlag, bröderna Johannes, Gunnar och Mats Arweson, som övertog dominansen ett antal år. Laget med bröderna Harald och Gösta Björklund samt Sune Engström var ett annat framstående lag under åren 1941-1951.

Utöver här nämnda fanns ytterligare några lag som under motsvarande tidsperiod belade många fina placeringar på de olika varpatävlingarna. Lars Kristiansson, John Söderström, Karl-Gustav och Einar Lindahl, John Norrby, Lars och Herbert Arweson är några som var med i olika lag på den här tiden. Så intresset och kunnskapen för varpasporten var tidigt stor inom socknen.

Andra världskriget kom emellan och varpan kom i andra hand. Vid krigets slut var det svårt att mönstra samma framgångar. Ett skäl var att många under beredskapstiden hade lagt av med varpan. Men nya högtidsstunder, framför allt för damerna, skulle komma, även om det ännu fick vänta i många år.

Idrottsföreningar i Gothem

I Gothem har det funnits förutom en brottarklubb två idrottsföreningar som senare gick samman till en.

Gothem Idrottsförening

Den första föreningen, Gothem idrottsförening, GIF, bildades vid ett möte den 20 juni 1919. Till dess första styrelse utsågs som ordförande Karl-Gustav Arweson, vice ordförande Simon Carlson, sekreterare Henry Johansson, kassör Viktor Söderström, suppleanter Karl Lindahl och Elis Jakobsson och revisorer Oskar Blomberg och John Lindahl. 34 medlemmar valdes in, stadgar upprättades. Årsavgiften blev en krona.

Vid sitt andra årsmöte den 16 maj 1920 antogs de uppgjorda stadgarna. Som ny ordförande valdes Simon Carlson, då föregående ordförande hade flyttat från socknen.

På programmet stod vid den här tiden främst Gutnisk idrott. Dock minskade verksamheten de första åren på 1920-talet. Men i slutet av årtiondet togs ett förnyat krafttag. Man hade nu också fått en ny ordförande genom Rudolf Carlson som skulle stanna kvar på den posten en bit in på 1930-talet.

Rudolf Carlson tilldelades denna plakett för arbetet med gutnisk idrott

Både pärk och varpa fick ett nytt uppsving. Det år 1924 nyinstiftade Stångaspelen och där tillhörande ungdomstävlingar bidrog säkerligen. För att ytterligare stärka intresset för pärken inköptes 1934 en ny vandringspokal. Den tillföll den som hade flest inslag vid årets två vågar.

Förutom Stångaspelen deltog man i varpatävlingar över hela ön. Oftast var det något Gothemlag allra högst upp i prislistan och ofta i kamp med ett annat Gothemlag.

Det var då kanske inte helt fel att det i en artikel nämndes att Gothem vid den här tiden var varpans högberg. Men det fanns god konkurrens från andra håll, inte minst från Visby men de hade kanske inte samma bredd. För ibland kunde man mönstra hela tio lag från socknen i samma tävling.

Föreningen anslöt sig i april 1934 till "Förening Gotländsk Idrott" (FGI) som bildades 1912. Gotlands Varpaförbund instiftades 1946.

Vid mötet i maj 1938 utsågs vilka som skulle representera föreningen vid årets Stångaspel.

I pärklaget skulle Johannes och Lars Arweson, Gustav, Elias och Bengt Johansson, Gösta Hellberg samt K-G Lindahl eller Henning Gahnström delta.

Varpa lag 2: Elof Gahnström, John Norrby, Einar Lindahl

Varpa lag 3: Lars Kristiansson, John Söderström, Nils Närström.

Vid samma möte kallades medlemmarna till arbete på idrottsplan. Den som var förhindrad fick leja någon i sitt ställe eller betala två kronor. Var den platsen låg framgår inte. Var det manne idrottsplanen vid Botvalde! Den nuvarande idrottsplatsen började ju inte planeras förrän 1949.

Dessutom tävlades det årligen i våg, förutom mellan gubbar och drängar i socknen, även mot Hörsne-Bara och Visbyklubbar med flera.

Aktuella frågor inom Gothem IF

Det återkommande ärendet var idrottsplatsfrågan. Mera om detta i avsnittet "Idrottsplatser".

Föreningen var inledningsvis inte med i någon riksorganisation. 26 maj 1947 då idrottsföreningen hade problem att ansluta sig till Riksidrottsförbundet föreslogs en namnändring till "Gothem IF Boll och Varpa". Skälet framgår inte. Enligt ej bekräftad uppgift skulle det redan finnas en förening med samma namn.

Vid samma tillfälle framlades förslag om ett sammangående av socknens båda idrottsföreningar. Båda frågorna bordlades.

Ny förening bildas

De som ville utöva andra idrotter som allmän idrott med flera fick uppsöka andra föreningar för sitt deltagande, vilket nog var ett bidragande skäl till att de yngre ville bilda en ny förening.

Vid sammanträdet den 16 februari 1941 bildades "Gothem Gymnastik och Idrottsförening" (Gothem GoIF). Nils Wahlgren öppnade mötet och Einar Lindahl valdes till ordförande.

De första som anslöts sig till föreningen var Einar Lindahl, Nils Wahlgren, Gösta Hellberg, Henning Gahnström, Manfred Jansson, Bertil Jakobsson, Evert Olofsson, Evert, Erik, Arne och Åke Eriksson, Gösta Jakobsson, Emil Andreasson, Stig Johansson, Helge och Einar Svensson samt Axel Lindahl. Till dess första styrelse valdes ordförande Einar Lindahl, vice ordförande Henning Gahnström, sekreterare Axel Lindahl, vice sekreterare Manfred Jansson, kassör Nils Wahlgren. Årsavgift en krona. Noteras kan att en stor del av brottarklubbens medlemmar anslöt sig hit. Gymnastikföreningen och brottarklubben blev nu sektioner i Gothem GoIF.

Brottarsektionen leddes av Sam Hellberg, Einar Lindahl, Nils Wahlgren, lika med delar av den gamla brottarklubbens styrelse. Om det har funnits någon enskild

gymnastikförening har inte kunnat bekräftas. Det gick dock inte helt smärtfritt till vid bildandet, framför allt ställde sig en del medlemmar i den andra idrottsföreningen som det beskrivs, oförstående till detta tilltag.

Den nybildade föreningen gick direkt med i ett antal förbund såsom Riksidrotts-, Brottnings-, Gymnastik- och Orienterings-förbunden, det sistnämnda fram till 1951. Enligt kassaboken 1941 liksom de närmaste åren därefter har avgift erlagts till Brottnings- (10:40 kr), Gymnastik- (5:30 kr), Orienterings- (5:10 kr) och Riksidrotts- (2:25 kr) förbunden.

Bara några dagar efter bildandet fick Manfred Janson i uppdrag att ordna en skidtävling på en milbana med start och mål vid Sandkullbacke. Vidare skulle Vallstena inbjudas att delta.

Frågan om en gemensam idrottsplats hade hög prioritet och diskuterades mellan de båda föreningarna.

Verksamheten för 1942 innehöll, terränglöpning, gångtävling mot Vallstena, träning och provtagning för idrottsmärket, klubbmästerskap, KM, i allmän idrott.

Den fortsatta verksamheten de närmaste åren innehöll gymnastik med en kvinnlig och en manlig grupp, skidtävlingar, KM i allmän idrott, brottning och deltagande i orienteringstävlingar, här nämns främst Arne Eriksson och Axel Lindahl.

1944 hade föreningen sektioner för allmän idrott, skidor, gymnastik, orientering och brottning. Intresse för orientering ökade. 1945 var det en triangelmatch i orientering mellan Gothem - Slite - Boge och en klubbmatch mot Norrlanda både för seniorer och juniorer. Norrlanda segrade för seniorerna medan Gothem tog hem juniormatchen. I damklassen segrade Aina Johansson, Svalings, och Eva Wahlgren båda från Gothem.

Den senaste som vann ett DM i brottning var Gösta Hellberg i mellanvikt 1946. Samma år var det utbyte i en orienteringstävling mot Boge IF med efterföljande samkväm. Varpa och pärk utövades tydligen fortfarande endast i Gothem IF.

Medlemsavgiften var nu två kronor för herrar och en krona för damer och juniorer.

Under beredskapsåren var verksamheten förhållandevis låg, då det av förklarliga skäl fanns annat att tänka på. Funderingar hade också väcktes så smått på lämpligheten med två idrottsföreningar i socknen. Dessutom var många med i båda föreningarna.

Basarer för att få in pengar

1942 upplät Olof Nilsson, mot en hyra på 10 kronor, mark i Vitviken till basarplats. Föreningen började genast en insamling av virke till en dansbana, vilket inbringade 25 tolfte bräder. I juni året efter var allt klart för en första basar i Vitviken och som sedan årligen skulle återkomma.

Basarerna var en viktig inkomstkälla som enligt tillståndsbevisen därför anordnades under ett flertal år och säkerligen också ett välkommet inslag för ungdomens förströelse. 1943 ordnades exempelvis basar i fyra dagar i samband med midsommar.

I kassaboken är i detalj de inkomster och utgifter från denna basar redovisade för respektive dag.

Inträde 91 kr, dansbiljetter 85 kr (man fick lösa en biljett för varje dans), tombola 97:50, kasta rätt 33 kr, skjutbanan 38:15, cykelstallet 34:50. Utgift för dansmusik totalt 244:50, E.V. Siltberg 362:86.

I ett exempel på svar av en tillståndsansökan om offentlig nöjeställning vid Tjalders under midsommarhelgen 1944 framgår;

- bevakad cykelplats skall anordnas
- platsen skall vara utrymd senast 15 min efter tillställningens slut
- förordnade ordningsvakten äger uppbära en ersättning av en kr/timme jämte reseersättning 20 öre/km.

Den sista var i mitten av 1950-talet men då var den förlagd i ängt intill Vallstena idrottslokal.

Nu gällde främst fastlandsorkester, vilket fördrade omkostnaderna avsevärt och dessutom med kvällens regn slutade det hela med en ekonomisk förlust. För att kompensera förlusten gjordes ett nytt försök helgen efter med något bättre resultat. Det blev också den senaste basaren som föreningen arrangerat. Orkestermedlemmarna inkvarterades oftast hos olika familjer runt om i socknen.

Sammanlagning av idrottsföreningarna

Efter förberedande diskussioner i de båda föreningarna enades man vid mötet den 1 januari 1948 om ett sammangående genom att Gothems idrottsförening (Gothem IF) gick upp i Gothems Gymnastik och Idrottsförening (Gothem GoIF). Dock fanns även förslag på att föreningen skulle heta Gothem Idrottsförening.

Man hade även enats om att idrottsföreningens ordförande Johannes Arweson skulle väljas till Gymnastik och Idrottsföreningens ordförande. Övriga i den första styrelsen blev, vice ordförande Einar Lindahl, sekreterare Axel Lindahl, vice sekreterare Thage Andersson och kassör Nils Wahlgren.

Sektioner fanns nu för Varpa, Pärk, Allmän idrott, Orientering, Skidor och Brottning.

Vissa framgångar skördades ännu inom pärk och varpa. Även på ungdomssidan belades fina framgångar under 1950-talets början. Det skulle dock dröja några år innan verksamheten inom övriga idrotter skulle visa sig.

Vid årsmötet 1959 invaldes i de olika sektionerna brottning Einar Lindahl och Nils Wahlgren, fotboll Ove Silvén och Sture Stenström, pärk Elias Jannehag och Leo Lövdahl, bordtennis Sven-Olof Lundkvist och Leif Johansson. Det var dock endast i de två sistnämnda som det förekom någon verksamhet och medlemsantalet var omkring 50 stycken.

En del av medlemmarna var även med i Gothem JUF-avdelning som också hade idrott på programmet.

Verksamheten överskuggades alltmer av arbetet med att få tillstånd en idrottsplats.

Verksamhet och framgångar under nästan hundra år

Nu följer utan att vara heltäckande en resumé av idrottsverksamheten.

Gutnisk idrott har varit den dominerande sporten under årens lopp.

Därför har jag valt att beskriva den årtiondevis med början på 1920-talet och främst från Stångaspelen, även om många framgångsrika resultat har uppnåtts i övriga tävlingar främst inom varpan, medan bordtennis, ishockey och fotboll är i sin helhet, då de jämförelsevis förekommit under kortare tid.

Gothemresultaten från Stångaspelen 1924-2015 finns i slutet av skriften.

Nationella framgångar

Innan vi går in på de olika årtiondena vill jag därför nämna något om de fantastiska åren med alla SM.

Det är svårt att välja vilka som skall nämnas vid namn och inte. Dock går det inte att låta bli att framhålla damlaget som under många år dominerade den gotländska varpasporten och i viss mån även på SM-tävlingarna. Britt-Marie Björklund, Marie-Louise Gustafsson (född Olofsson) och Rosel Pettersson (född Jakobsson) var de som oftast ingick i laget. De här tjejerna segrade även i många SM-tävlingar. De började kasta tillsammans 1980 och skulle så fortsätta till och med 1998. De vann Junior SM 1981. De senaste åren har Britt-Marie Björklund liksom hennes dotter Sofie tävlat för Gotlands Bara där även Marie-Louise Olofsson tävlat något år då det inte längre förkommer någon varpa i socknen.

Vid min kontakt med Britt-Marie Björklund berättade hon hur de här åren var. Hon berättade också att de var kända, vilket även omvitnats av andra, för att fnittra mycket. "Det kunde nog vara jobbigt för motsståndarna, för vi kunde även få skrattattacker under pågående tävling". - Säg sen att idrott inte är roligt!

1984 var det två Gothepar i SM-finalen, Rosel Pettersson och Sven Gillerfors, från Banda VK, mot Britt-Marie Björklund och Tore Pettersson från Roma IF, Sven och Tore kastade nu för Gothem. De förstnämnda vann med

<p>STOR BASAR</p> <p>anordnas vid</p> <p>Tjeldervikens badstrand</p> <p>midsommarafton och midsommardagen samt den 26 och 27 juni.</p> <p>— MUSIK: BENGT BERGS BAND. —</p> <p>Annons vidare framdeles.</p> <p>Gotlänningen Kommitterade. 25/5 1943</p>
--

12-10 i avgörande kula. Här låg Sven Gillerfors och Britt-Marie Björklund noll med Britt-Marie Björklunds varpa underst, Tore Petterson hade oturen att få bort Britt-Marie Björklunds varpa istället för Sven Gillerfors som var avsikten och detta avgjorde hela finalen.

De båda Gothemlagen vann dessutom alla andra partävlingar liksom laget med Rolf Boman, Tore Pettersson och Sven Gillerfors vann alla större tävlingar under det här året på Gotland.

1984 hade Gothem 20 deltagare med i SM. Gothem tog bland annat sex guld och ett silver samt utsågs till bästa varpaklubb. Ett fantastiskt år säger Britt-Marie Björklund som nog knappast någon kan protestera emot.

1985 genom en förlust i lagkulans SM-final fick Rolf Boman, Sven Jakobsson och Sven Gillerfors nöja sig med en silvermedalj, inte fy skam det heller!

1986 ställdes Britt-Marie Björklund och Marie-Louise Olofsson mot varandra i den individuella SM-finalen. Där Britt-Marie Björklund sedan i par med Rolf Boman vann SM-guld.

1996 var återigen Britt-Marie Björklund i den individuella SM-finalen nu mot Rosel Pettersson.

2011, nu tävlande för Bara, vann Britt-Marie i par med dottern Sofie SM guld i 2-manna.

Totalt erövrade Gothem de här åren 30 SM-tecken genom; Individuell kula sex st, Individuell cm åtta st, Lagkula sex st, Lag-cm sju st, Par två st, Herrar ett i lag.

Antal SM-guld som de olika kastarna har erövat under Gothemtiden är;

- Britt-Marie Björklund 23 st (+19 med Bara)
- Rosel Pettersson 14 st
- Marie-Louise Gustafsson 17 st (+8 med Bara)
- Anita Lundgren 1 st
- Rolf Boman 1 st.

Värt att nämna är också deras centimeter-rekord på 36 kast: Marie-Louise Gustavsson 181 cm, Britt-Marie Björklund 186 cm, Rosel Pettersson 200 cm.

Stångaspel och lite annat

I slutet på idrottsavsnittet finns en "faktaruta" med beskrivning av begrepp inom pärk och varpa, inklusive en skiss av en pärkplan.

1920-talet

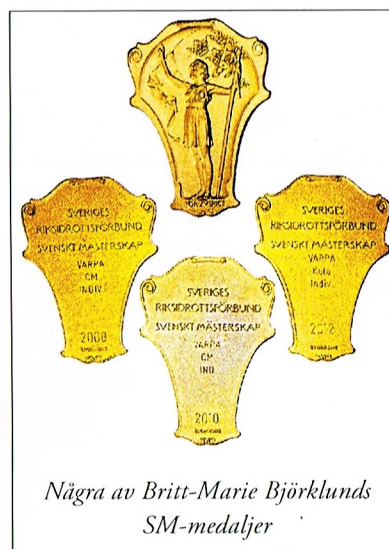
Pärk Pärken gjorde också sitt intåg under de här åren. 1927 och 1928 deltog man i Stångaspelen dock utan något större resultat.

Varpa Årtiondet dominerades inom föreningen av varpasporten. Många segrar skördades i de olika varpatävlingarna runt om på ön. På de sju mästartävlingarna blev Oskar Blombergs lag mästare fyra gånger och därpå två andraplacingar. Men på många andra tävlingar belades också fina placeringar, till exempel på Visborgsslätt, Stångaspelen (som tillkommit 1924) med flera tävlingar. Även andra lag, bröderna Arwesons, Rudolf Gahnström och Einar Lindahls lag hade nu börjat ta upp konkurrensen.

En historia värt att nämnas är ett idrottsminne från tävlingarna 1920 på Sandesrum i Grötlingbo som

Britt-Marie Björklund och Rolf Boman
vinner lag-SM 1986

Några av Britt-Marie Björklunds
SM-medaljer

Karl Lindahl beskrivit i en tidningsartikel:

30 kg varpsten per man är betyg nog för våra förberedelser. Varporna hade både tag och hak. Vid framkomsten meddelades att endast ohakade stenar fick användas. Vi protesterade kraftigt emot detta beslut och nekade helt enkelt att ställa upp, enär intet meddelande därom i förväg lämnats. Då vi diskuterade denna så delikata sak upphov någon bland de övriga 55 lagen sin röst och sa: "I är rädde ere lusar för att I inte får använda era stäure kvännstainar med hak ei". Detta retade oss och trots vårt tidigare beslut kom detta yttrande oss att kasta oss in i leken igen. Vid närmaste staintäun letade vi passande stenar och begynte provisoriskt hamra till dem.

När skymningen föll över tävlingen och striden upphört stod det gamla Gothemlaget med återvunnen jämvikt i sinnet och med första pris i sina händer samt 90 kg varpsten för hemtransport. I laget ingick bröderna Karl och John Lindahl samt Oskar Blomberg.

Detta säger en del om lagets psykiska och fysiska styrka.

1930-talet

Pärk Pärken började nu få alltför utövare. 1931 blev Gothem tvåa i bakpärk i klassen 16 år med pärkkarlen Alrik Johansson och 1933 vann laget med Gösta Hellberg som pärkkarl i 18 års klassen.

Den dittills främsta placeringen erhöles 1936 genom en andra placering i mästartklassen. Johannes Arweson var pärkkarl. Ännu bättre gick det 1938 då laget vann mästartklassen. Vidare fick man priset för "Vackert och ärligt spel" samt att i bakpärk utsågs Elias Jannehag till bäste man på plan.

Varpa Varpa var trots allt den sport som utövades av de flesta i socknen. Bidragande orsak var nog att här fanns det flera tävlingar och inte bara Stångaspelen att delta i. 1935 blev i spelen Oskar Blombergs lag tvåa och bröderna Arweson trea i varpans mästartklass.

Året efter fick lagen ombytta placeringar. I tävlingen om klassens tröstpris hamnade Elof Gahnströms lag på en andra plats. 1937 och 1939 segrade Gunnar, Mats och Johannes Arweson i varpans mästartklass. Oskar Blombergs lag höll sig också väl framme.

Noterbart är att Johannes Arweson 1938 förutom segern i pärken även deltog i varpans mästartklass dock inte med lika god framgång som åren innan och efter. Lag som John Söderström och Lars Kristiansson hade nu i slutet också börjat visa sig i de lägre klasserna.

Ett intressant ärende vid FGI:s årssammanträde 1934 gällde tillåtelse att använda "konstgjord" varpa tillverkad av en legering av 90% aluminium och 10% koppar. Gothem framförde genom sin representant Rudolf Carlson att hans förening beslutat tillstyrka användandet av den konstgjorda varpan. Efter mycken diskussion beslöt mötet efter votering om ett provår. Metallvarpan användes sedan på årets Stångaspel.

Två framgångsrika varpalag från Gothem under 1920-, 30- och 40-talen:

Karl Lindahl, Johannes Arweson, Oskar Blomberg

Johannes, Mats och Gunnar Arweson

1940-talet

Nu rasade världskriget för fullt. Följden blev att en del tävlingar ställdes in, bland annat 1940 års Stångaspel.

Pärk Pärken började så smått komma igång igen och Gothemlaget med pärkkarlarna Gösta Hellberg, Henning Gahnström och Bengt Johansson avancerade de kommande åren i tabellerna vilket skulle visa sig ännu mera det kommande årtionde. 1943 deltog pärklaget i mästarclassens pärkserie där åtta lag deltog.

Varpa De etablerade varpalagen fortsatte sin dominans. En del nya lag kom även fram. Lag med bröderna Harald och Gösta Björklund samt Sune Engström, lag Nils Nährström och lag Alrik Johansson var några av de nya som syntes.

1948 i varpans mästarclass på Stångaspelen var inte mindre än tre Gothemlag bland de fem främsta. Två Gösta Björklunds, fyra bröderna Arweson och femma Oskar Blombergs.

Övrigt Nu började även en del ägna sig åt orientering. Här nämns främst Axel Lindahl och Arne Eriksson som deltog i såväl natt som dagtävlingar. Föreningen var 1946-51 med i Gotlands orienteringsförbund. I allmän idrott var det främst klubbmästerskap man tävlade i.

1950-talet

Pärk Årtiondet började med en riktig fullträff inom pärken. 1950 vann laget mästarclassen i både bakpärk och frampärk. Gothem fick även priset för "Vackert och ärligt spel". Året efter lyckades man med bedriften att återigen vinna bakpärken. Men inte i frampärk. Pärkkarlen Henning Gahnström utsågs också till bäste bakpärkkarl respektive näst bäste de här åren. 1950 vann laget även norra pärkserien. I det framgångsrika laget ingick Henning Gahnström, Elias Jannehag, Bengt Johansson, Helge Johansson, Gustav Johansson, Gösta Hellberg och Mats Nilsson.

Henning Gahnström

Åren fram till 1954 var Gothem kvar i mästarclassen. Det skulle sedan dröja ända till 1967 innan Gothem nästa gång hade ett lag med i mästarclassen. Laget då, med pärkkarlen Leo Lövdahl, hade dock ingen lycka med sig, utan fick finna sig att året efter börja om i klass I.

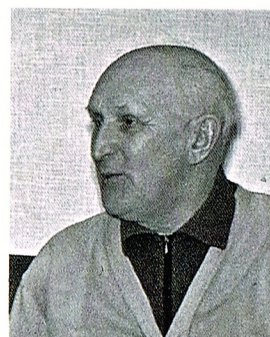
1954 och 1956 lånades Lars Larsson från Vallstena in som pärkkarl. Han utsågs även som bäste bakpärkkarl i mästarclassen det första året. 1956 deltog man i A-klassen.

Alla de här framgångarna bidrog till att intresset för pärk ökade i socknen. Ungdomarna började nu också pröva på pärkspelet. På Körkrum där pärken höll till, var det nu full fart på kvällar och söndagar.

Ungdomslag bildades och deltog med stora framgångar på ungdomstävlingarna med segrar några år i 14-, 16- och 18-årsklasserna. En ledare som bidrog mycket till detta var Bengt Johansson. Följden blev att 1954 kunde nu även ett lag i "Rekrytklassen" delta i Stångaspelen. Laget med Sven-Olof Lundqvist som pärkkarl belade en hedrande tredjeplats.

Jag som kom med 1953, fick äran att vara pärkkarl för ett 14 års lag och fick samtidigt fylla ut vårt 18 års lag då de saknade en man. Kommer ihåg en kommentar av Reinhold Dahlgren, Mr Stångaspel: "Du skall få en krona om du lovar att aldrig spela fotboll framöver utan bara pärk och varpa". Tror inte att jag lovade detta. I så fall har jag brutit mot detta löfte flera gånger om. Även de närmaste åren därefter skördade ungdomslagen stora framgångar. Pärken var på gång.

1956 var Stångaspelen tillbaka i Stånga, efter sex år på flygfältet i Roma. Invigningen skedde först året efter då det bland annat delades ut en hel del utmärkelser. Elias Jannehag var en av de som tilldelades silverplaketten. Elias Jannehag som inte missat ett Stångaspel fram till 1994 från det han deltog som spelare mellan åren 1924 till 1954 och sedan som domare till 1965 och

Elias Jannehag

åren därefter som åskådare. Elias Jannehag var också berömd för sina "snarva" inhugg.

1957 var året då ungdomen började ta över främst inom pärken. Rekrytlaget från 1954 var återigen med. 1956 hade några varit med i det lag som deltog i klass A. Detta lag fanns inte längre. Det blev nu en omstart då flera av de äldre ansåg att de hade gjort sitt.

Årtiondets sista år lyckades rekrytlaget vinna "Rekrytklassen" i både bak- och frampärk med pärkkarlarna Ove Silvén respektive Sven-Olof Lundqvist. En seger som inte bara uppmärksammades i Stångaspelsboken utan att Gothem nu även så smått var på gång i pärk inför nästa årtionde. En yngre generation var på gång...

Varpa Även varpan höll sig väl framme både i mästarclassens och i övriga klassers prislista de första åren på 50-talet. Noteras kan, att den kände varpakastaren Oskar Blomberg med sitt lag nu återfanns i stenklassens högsta klass med placeringen trea 1950.

Tyvärr började de så framgångsrika deltagarna i både pärk och varpa i slutet av årtiondet trappa av. De yngre var ännu inte beredda att överta de så framgångsrika mästartraditionerna som de äldre innehade. Det skulle ännu dröja några år för detta.

1952 arrangerade föreningen sitt första distriktsmästerskap i varpa på den nya idrottsplatsen som sedan skulle följas av ett flertal sådana under 1980-talet.

1960-talet

Pärk Segern 1959 innebar att Gothem I, nu med Leo Lövdahl och Sven-Olof Lundqvist som pärkkarlar, avancerade till klass A:II. Leo Lövdahl skulle sedan vara lagets bakpärkkarl fram till och med 1979. I frampärk var det främst Ove Silvén som hade motsvarande syssla. Sven-Olof Lundqvist, Ulf Lindberg, Alan Gahnström samt Gerhard Johansson var några andra som tidvis var frampärkkarlar under motsvarande tid.

Nu hade dessutom ytterligare ett lag, Gothem II, tillkommit i Rekrytklassen. Pärkkarlar detta första år var Göte Silvén och Sture Stenström. Några andra framöver var Ivar Jakobsson och Jan Nilsson. Sture skulle senare bli en duktig kasmötare i Gothem I och en framstående varpakastare med SM-tecken som främsta merit. Han har även varit en mycket anlitad varpagjutare.

Först 1965 lyckades Gothem I vinna i klassen A:II för att året efter vinna klass A:I. 1967 var laget därmed kvalificerat för mästarclassen. Tyvärr blev det respass direkt trots några riktigt jämna matcher. Men rutinen fattades. Vi var inte tillräckligt oärliga i vårt spel!!! Gothem II var med några år då och då, beroende på om tillgången av spelare räckte till för två lag.

Varpa För varpan blev det några trevande försök med nyrekrytering. Wide Pettersson och Evert Söderström var lag som under de första åren placerade sig i listorna.

1966 kom för första gången ett pojklag med i klass "Pojkar 12-15 år". I laget ingick Roland Björklund, Jan-Olof Persson och Dick Johansson. De skulle framöver delta med den äran i olika klasser. Även lag Sven-Olof Lundqvist och tvillingarna Ivar och Sven Jakobsson kom nu med i varpan efter att tidigare deltagit i olika pärklag.

Lag Gothem I år 1967

Stående fr v. Sture Stenström, Ivar Jakobsson, Sven-Olof Lundqvist, Ove Silvén

Sittande fr v. Leo Lövdahl, Gerhard Johansson, Rune Silvén

1970-talet

Pärk Det här året började med att Gothem I vann klass II i både bak- och frampärk. Året innan deltog Gothem inte med något lag, utan några av oss deltog med Wisby BK i mästar-klassen. Därmed fick laget börja om i klass II. Till bäste bakpärk-karl i klass I och II utsågs Leo Lövdahl. Året efter var laget nära att vinna klass I i både bak- och frampärk men slutade med en andra plats. Antalet pärkspelare gjorde att Gothem II nu kunde vara med i leken igen.

1972 sågs Gothem I högst upp på listan i klass I i bakpärk. Laget var därmed kvalificerat för mästar-klassen kommande år. Tyvärr med samma resultat som 1967.

Efter respasset 1973 var Gothem I nära att 1974 flyttas upp igen men hamnade slutligen på andra plats i klass I. Detta efter att förlorat i allra sista hugget vid ställningen fullt om fullt (30-30) i tredje pärken. Besvikelsen var stor. Ytterligare några år var laget nära att få spela i mästar-klassen men föll återigen på mällinjen. Motsvarande var det i frampärk 1978 med förlust efter att haft 30-30 i tredje.

För Gothem I deltog Ove och Rune Silvén, Alan Gahnström (frampärk-karl), Arne Gahnström, Stefan Westberg, Leo Lövdahl (bakpärk-karl) och Ingemar Olsson.

Gothem II började nu klättra uppåt i klasserna. En klättring som under 1980- och en bit in på 2000-talet skulle visa sig bli riktigt stor. I slutet hade även laget Gothem III kommit med.

Varpa Under detta årtionde skulle varpan åter ta fart, även om de stora framgångarna ännu skulle dröja några år.

1972 placerade sig för första gången ett lag i parklass. Ing-Gun och Sven Jakobsson var deltagarna.

Flera lag deltog också i pojkklasserna. Här sågs namn som Gunnar Norrby, Thomas Boman, Jonny Johansson, Ronnie Olofsson, Anders Olofsson för att nämna några som senare hittades igen i olika lag framöver.

Året efter kom för första gången ett flicklag med. Det var Elsa Norrby och Marianne Norrby samt Karin Olofsson som belade en hedrande andra plats i yngre flickor. Rosel Jakobsson och Marie-Louise Olofsson skulle därefter försvara färgerna och under de kommande åren erövra många förnämliga placeringar. Tillsammans med Britt-Marie Björklund skulle de om ett antal år bli ett mycket aktat och välkänt lag både på Gotland och i SM-sammanhang. Men det återstår ännu några år till dess.

Värt att nämna är året 1979 då två syskonpar och ett äkta par från Gothem genom Britt-Marie och Roland Björklund, Elsa och Gunnar Norrby samt Ing-Gun och Sven Jakobsson placerade sig på framskjutna platser på Stångaspelens partävling.

Bredden började så smått visa sig bland resultaten. På mycket länge förekom nu ett herrlag i mästar-klassen. Även damerna var framme och kände på den allra högsta nivån.

1980-talet

Pärk Framgångarna i pärken fortsatte och då främst för Gothem II. Det stora lyftet kom 1988 då laget segrade i bakpärk i mästar-klassen. Senast föreningen vann mästar-klassen var 1951. Även en vinst i frampärk var nära. Efter en förlust med 30-40, 40-30 och 35-30 i finalen fick man nöja sig med en andra plats, inte dåligt det heller (se lagbild på nästa sida).

Året efter var man nära att återigen vinna mästar-klassen. En finalförlust efter 30-30 i tredje pärken omintetgjorde detta.

Gothem II fick priset för "Vackert och ärligt spel" både 1986, 1987, 1988 och år 2000 vilket bevisade lagets styrka att inte behöva "feglira" för att vinna. Lagets goda kvalifikationer skulle under de kommande åren ge många fina placeringar i både bak- och frampärk till och med 2008.

Gothem II kom både i fram- och bakpärk (utom år 2003 i bakpärk) att tillhöra mästar-klassen till och med 2008. En bedrift som nog svårligen kommer att göras om.

Visserligen tillhör delar av laget fortfarande denna klass men är sedan 2009 gemensamt med Vallstena.

En som särskilt bör omnämnas är Michael Olofsson. Han har som pärk-karl under åren 1982 till 2008, de sista åren i frampärk, mycket stor del i lagets framgångar. Inte minst detta att han tolv år i följd, 1982 till 1993, utsetts till bäste pärk-karl, varav åren 1988 till 1993 i mästar-klassen borgar för detta. Imponerande!

1988 års lag. Från vänster, Michael Olofsson (bakpärk-karl), Anders Silvén, Sven Karlsson, Kurt Johansson, Patrik Gahnström, Ulf Olofsson och Johnny Pettersson (frampärk-karl)

Utöver honom så var det flera som under de här åren utsågs till bästa pärk-karl. Benny Nilsson (4 ggr), Rolf Boman, Örjan Lindberg, Jonny Johansson och Johnny Pettersson i sina klasser. Patrik Gahnström utsågs som bäste kasmötare i mästar-klassen 1989.

1984 deltog för första gången ett damlag från socknen. Pärk-karl (kvinna) för Gothem III i "Töisar klass V" stod Carina Johansson. 1985 utsågs hon också till bäste "pärk-karl" i klassen, vilket om något år skulle följas av ytterligare ett damlag, Gothem IV, med Marie Svensson i pärken.

Om man läser i Stångaspelsboken så används ordet pärk-karl även för kvinnor.

Varpa Frågan är om inte detta årtionde hittills är föreningens framgångsrikaste period inom varpan. Mycket tack vare damernas fantastiska framgångar. Åtminstone kan det mycket väl mätas med 1920- och 30-talets kastare.

1983 var inte mindre än sammanlagt tio lag med i parklass och i de övriga klasserna med många fina resultat. Bäst lyckades Roland Björklund, Gunnar Norrby och Ronny Olofsson som vann Allmänna klassen.

Konstellationen Britt-Marie Björklund, Marie-Louise Olofsson (Kickan) och Rosel Jakobsson uppträdde för första gången 1982. Ett lag som sedermera skulle skörda många segrar vid både DM och inte minst vid SM och därmed ge Gothem fin PR.

Laget skulle vinna Stångaspelens klass "Mästertöisar" 1985, 1987-1992, 1994 och 1998.

Herrlagen vann visserligen inte mästar-klassen även om man var uppe och nosade vid den några år. Som bäst gick det 1985 då Sven Gillerfors, Sven Jakobsson och Rolf Boman segrade i mästar-klassens grupp II. 1984 och 1988 (då med två lag) var de andra åren.

Även i parklassen (omdöpt 1983 till Källingg o Gubbe) blev det många framskjutna placeringar med seger 1984 genom Britt-Marie Björklund och Tore Pettersson som bäst.

Som bekräftelse på den bredd varpan nu hade utsågs Gothem till bästa förening vid 1984 års SM. Under årtiondet arrangerade föreningen också ett antal distriktsmästerskap (DM) i varpa.

1990-talet

Pärk Genom Gothem II:s stora framgångar var intresset stort för pärk i socknen. Antalet lag ökade för varje år och som mest var sju lag, varav två damlag, med.

1993 erhöles priset "Bäste pärk-socken". Året efter tilldelades Gothem I priset för "Vackert och ärligt spel" (jmf Gothem I ovan) Patrik Gahnström i Gothem II fick 1993 återigen pris som "Bäste kasmötare".

Gothem II fortsatte med sina fina placeringar. 1991 och 1992 stod man återigen som segrare i mästar­klassens bakpärk. Trots vinst på VM-tävlingen innan lyckades man inte helt ut under Stångaspe­len 1993 utan slutade på en hedrande andra plats. 1994 återfanns både Gothem I och II i mästar­klassen. Aldrig tidigare och ej heller senare har socknen haft två lag i mästar­klassen samtidigt. Gothem I lyckades inte nu liksom 1973 bita sig kvar i klassen utan fick respass direkt. Det hjälpte inte att laget nu, av naturliga skäl, innehöll helt andra spelare.

Även Gothem III (damlaget) med Susanne Pettersson som pärk­karl deltog flera år i frampärk i klass mästar­­töisar. Hon utsågs också till bäste ”pärk­karl” 1997. Första året det fanns en dam­klass i frampärk var 1994 där Gothem III var ett av de fyra historiska lagen som deltog.

I övrigt nåddes många goda resultat av de olika lagen i sina klasser vilket framgår av samman­ställningen.

Varpa Även om det inledningsvis skördades en del fina resultat också under detta årtionde, kunde det inte mätas med det föregående. Tyvärr började nu antalet deltagande varpalag från socknen minska alltmer.

Främst var det damlaget som fortfarande svarade för de stora resultaten. För nionde gången hemförde de segern i ”Mästartöisar” 1998. Detta och alla andra uppnådda resultat talar för sig självt om deras storhet inom varpasporten.

Även laget med Gunnar Norrby, Ronny Olofsson och Thomas Söderström hängde ännu väl med i den ”Allmänna klassen”.

Damlaget i varpa 1996 med Britt-Marie, Rosel och Marie-Louise

2000-talet

Pärk Seklet inleddes med en andra placering för Gothem II i frampärken och fyra i bakpärken i mästar­klassen samt dessutom fick de mottaga priset för ”Vackert och ärligt spel” vid Stångaspe­len.

Där har laget deltagit oavbrutet sedan 1988 men 2003 blev man nedflyttad en klass i bakpärk men inför 2005 var ordningen återställd, med två andraplaceringar och där Patrik Gahnström utsågs för tredje gången till bäste kasmötare i mästar­klassen är bevis nog på deras kvalitet.

Ännu kunde föreningen mönstra två damlag och fem herrlag men svårigheterna att bibehålla lagen blev allt besvärligare så 2009 var det bara två herrlag och ett damlag med Lina Silvé­n i pärken. Damlaget gjorde sitt sista deltagande 2011 och därefter fanns bara det sammanslagna laget Gothem/Vallstena kvar. Är pärken på utdöende i socknen eller !!! Hoppas inte.

För efter 21 år i mästar­klassen bildade delar av det framgångsrika Gothem II ett gemensamt lag med Vallstena inför spelen 2009 och som hittills har spelat i mästar­klassen.

Stångaspe­lens ”Blå band” - Gutnisk femkamp

I femkampens ungdomsklass sågs gothemynglingen Robert Wärff överst. Han skulle sedan vinna den stora klassen 1991 och därefter fem gånger i rad mellan åren 1994 och 1998. Dessutom segrade han även i stångstörtning både 1997 (8,64 m) och 1998 (8,55 m). Se mera om honom längre fram.

Hans dotter Erika tycks gå i sin pappas fotspår då hon i 16-års klassen 2015 segrade i femkampen tävlande för Malmö.

Gutniska femkampens olika grenar:

1. Ränn i kämp, löpning mellan 60 och 100 m
2. Längdkast med stainvarpa utan tag, halva sträckan som varpan rullar dras från varpans nedslagsplats
3. Haugstikel, höjdhopp
4. Stångstörtning, stångens vikt 20 kg
5. Ryggkast.

Hur många som går vidare till nästa gren är beroende av hur många som från början är med, inför 5:e grenen ryggkast skall det vara två kvar, ettan och tvåan i stångstörtning går till final, ibland får trean och fyran där tävla om tredje plats.

Ord och begrepp som används inom varpa och pärk

Varpa

Kastavstånd är för seniorer, manliga 20 m och kvinnliga 15 m. För övriga klasser varierar avstånden. Ingen begränsning finns för varpans vikt.

Tag och hak:	Tidigare då det var vanligare med stenvarpa angavs det om det gällde med eller utan tag och hak
Nabbe:	Den träpinne som är nedslagen i marken på det rätta avståndet
Strikku/pinne:	En klen trästicka som skall kunna trasas sönder om varpan träffar, sätts ned framför nabben
Stick:	Lika med poäng
Byxhugg:	Varpan tog på sidan av benet vid utkastet blev därmed misslyckat
Häng:	Varpan hängde sig och blev en på så vis en förhöjd bäge och därmed för kort
Nolle:	Varpan ligger över nabben
Mild nolle eller skavnolle:	Endast en liten del av varpan ligger över nabben
Nabbhugg:	Varpan slår i nabben så att varpan studsar iväg

Undre varpan ligger ”noll”, dvs. täcker målstickans plats. Övre varpan hålls (ovan) kvar i sitt läge (för alltså ej läggs ner) och undre varpan dras undan. Stickan ställs på sin plats och man ser att kastet varit ett par cm för långt.

Pärk

Pärkrutan (Pärken) där långsidorna är 210 cm och kortsidorna är 70 cm.

Avståndet mellan Ståitu, där inslagaren står, och fram till pärkrutan är vid bakpärk 8 meter och vid frampärk 9 meter

Pärkkal: Den i innelaget som slår ut huggen (serven)
Ståitu: Mittlinjen på planen
Snarft hugg: Motsatsen till lent inneslag
Vädargauk: Våldigt löst högt hugg
Kas: Den mark utelaget försöker erövra

Kasmötare: Två spelare i varje lag som skall möta och är placerade närmast innelaget
Kas ei baken: Den bästa kasen, bollen blir död bakom stickan (innelaget)
Grönlund: Samma som kas ei ståitu, = ingen kas
Langgdräivare: De som står längst bort från mittlinjen av utelaget
Halvdräivare: De som är placerade på mitten för utelaget

Möit pa trill: Möta bollen då den rullar
Stickå / Stangg: Då hugget träffar på pärkrutans kortsidor respektive långsidor
Ansn: Bollen slogs/sparkades efter andra stöt
Gammel: Samma som ansn
Täu ganggar: Bollen tog två gånger på samma spelare

Riven: En spelare har nuddat bollen och den får därefter inte tas av en annan spelare i samma lag
Hugg: Inslag, varje man har ett hugg/omgång
Spel på vunst: När man spelar om poäng, det andra är spel på kas, vinna mark
Äute: Hugget (bollen) träffar utanför pärken

Pärkinstruktioner och en planskiss

<p>Varje man har ett "hugg" (= serve) var och det går hela tiden ut på att erövra mark i det omstridda området.</p> <p>A-laget skall försöka flytta stridslinjen så nära den bakre stickan i pärkrutan som möjligt. Efter A-lagets 7 hugg är det sidbyte.</p> <p>Sidbyte kan även ske tidigare om A-laget lyckats flytta stridslinjen så att den sammanfaller med pärkrutans bakstickas linje och fått "kas i baken" vilket är bästa möjliga kas. Efter sidbytet följer nu "spel på vunst". Nu gäller det för B-laget att få bollen död inom A-lagets område. A-laget skall försöka försvara området.</p> <p>Lyckas B-laget så får dom 10 poäng, lyckas A-laget så får dom 10 poäng. Då något av laget fått sina 10 poäng så är det B-lagets tur att spela på kas, som dom sedan skall försvara.</p> <p>Spelet fortsätter tills något lag har uppnått 40 poäng och har vunnit första pärken. Det lag som lyckats komma till 40 poäng 2 gånger har vunnit matchen.</p> <p>Bollen måste slås växelvis mellan de båda lagen, samspel inom laget är förbjudet.</p> <p>Intresset för pärk har på senare tid ökat kraftigt så nu förekommer även dampärk.</p> <p>Det som här är beskrivet kallas bakpärk. Det finns även en annan variant som kallas frampärk, men det måste man se för att kunna förstå hur det går till.</p>	
--	--

Bordtennis

Hur startade det?

Vid idrottsföreningens årsmöte den 6 januari 1950 beslöts att köpa in materiel till bordtennisens verksamhet.

En förfrågan i februari 1951 om att få hyra hemvärnsgården fick ett positivt svar som innehöll, en hyreskostnad på fem kronor per kväll, krav på städning och återställande av bänkar samt att på minsta sätt förbruka lyse och eldning. Enligt uppgift kom den inte att utnyttjas då tillgång till skolans gymnastiksal erhöles mot endast en kostnad till skolvaktmästaren för städning. Dessutom fick man från början en uppvärm lokal.

Samlingspunkt

Den första tiden var det lika mycket en träffpunkt för ungdomar som kanske till en del kan jämföras med dagens fritidsgård, även om det var en del äldre som också var med.

Det spelades två i kvällar i veckan med ett deltagande av omkring 15 personer per kväll men med de som bara deltog någon gång då och då var det runt 25 personer sammanlagt.

Kvällen började med att plocka fram och montera upp bord och nät. Även lyset måste förstärkas. Genom att hänga upp en lampskärm med en starkare glödlampa över varje bord blev ljuset godtagbart. Det gällde att vara aktsam så inte glödlampan gick sönder vid hanteringen. Trots allt hände detta ibland. Efter en tid och när ekonomin tillät utökades antalet bord från två till tre.

Utveckling

De första åren tränade och utmanade man varandra och genomförde klubbmästerskap.

Efterhand som skickligheten ökade blev det mera allvar i det hela. När sedan det ordnades en kommunserie mellan de olika socknarna inom Dalhems storkommunen blev det alltmer seriöst. Gothem deltog under en tid med två lag. Varje lag innehöll tre ordinarie spelare och därtill någon reserv som då och då var beredd att hoppa in.

När Uno Persson var konsumföreståndare fick några, under en tid, möjligheten till ytterligare träningstillfälle i veckan i ett rum på andra våningen i affären. Bengt Johansson (MagnusBengt), Ove Silvé, Leo Lövdahl, Per Thomsson var några som utnyttjade denna möjlighet. De tre först nämnda spelade en tid tillsammans i ena laget. Detta bord fick föreningen på hösten 1956 köpa för 50 kronor enligt ett bevarat kvitto.

Följden blev också att Gothem hävdade sig väl i kommunserien och stod även som segrare något år.

I en match spelar alla mot alla jämte en dubbelmatch således tio omgångar. Laget som först hade sex vinster stod som segrare, men det kunde också bli oavgjort fem mot fem.

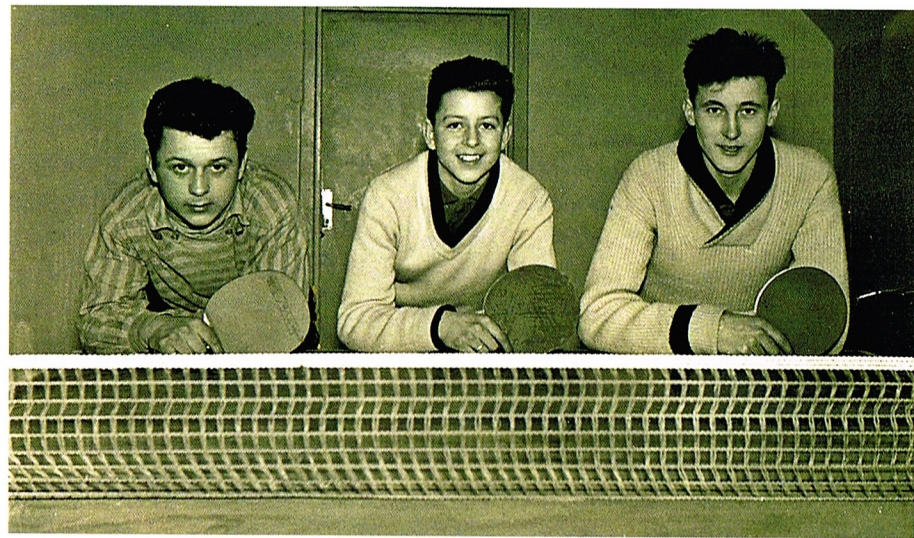
Ibland när det var jämna matcher kunde det bli sena kvällar innan det var klart. Vi hade ett generellt tillstånd att använda gymnastiksalen till klockan 22 så ibland överskreds denna tid, men de ansvariga hade stor förståelse så det blev aldrig några problem.

Jag minns särskilt en match när vi förlorade flera omgångar i början och tredje mannen tilläts åka hem eftersom en slutlig förlust var att vänta och klockan var långt liden på kvällen. Då hände det, att vi utjämnade och därmed fick hämta vederbörande för en sista och avgörande omgång.

Med gymnastiksalen hade vi förmånen att få spela i en uppvärmd lokal, vilket inte var allom givet. I vissa lokaler som uppvärmdes med kaminer kunde det dröja ett tag innan det blev någorlunda behaglig temperatur. Så ibland fick matcherna påbörjas med en del av ytterplaggen på.

Gothem deltog aldrig i någon allmän gotlandsserie men däremot i en del andra tävlingar på ön såsom Skinkspelen, Guldracket, JUF-mästerskapen med flera.

Handicapslistan för ett gothemlag i Gotlands Folkblads Guldracket 1960: Gerhard Johansson, 15, Kjell-Åke Johansson, 17, Leif Johansson, 16 och Johan Gahnström, 17.

Kjell-Åke och Leif Johansson och Johan Gahnström

Ekonomi

Då verksamheten helst skulle vara självförsörjande så gällde det att hålla utgifterna nere. Förutom kostnader till vaktmästaren var det främst nya bollar, nät, protokoll och ibland någon glödlampa som skulle ersättas. Var och en fick betala 25 öre per kväll till den gemensamma kassan. De anteckningsböcker där bokföringen fördes, vilka som var med respektive gång, finns bevarade från 1954 och fram till 1966. Även spelordning från kommunserien finns delvis kvar.

Ibland kom det tillskott utifrån, exempelvis 1962, då JUF skänkte två bordtennisbord till verksamheten. Många medlemmar hade medlemskap i de olika föreningarna och hade därmed intresse för de olika verksamheternas fortsatta bedrivande.

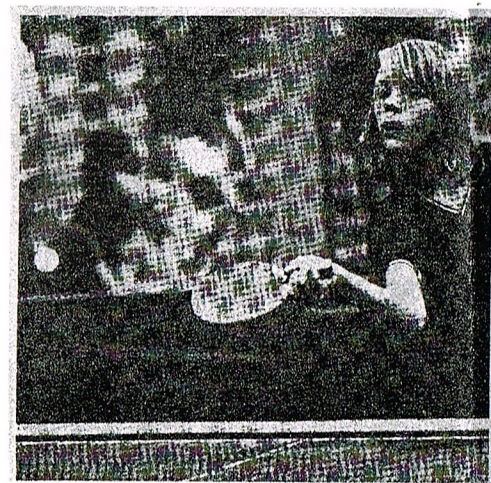
Om det var i uppehållet i samband med skolans renovering eller ett minskat intresse eller både och, som var orsaken till att bordtennisen lades ned runt 1970 är osagt. Bordtennisen spelades därefter endast under skoltid.

Elitspelare

Några tongivande spelare från socknen som tillhört gotlands-eliten är Rosel Pettersson (f Jakobsson) på 1980 talet och Christer Pettersson under 1990 talet som båda började sin bana i Graip då det inte längre förekom någon bordtennis i socknen utöver skoltiden. Två ungdomar som fått stora rubriker och bidragit med god PR för sin hemsocken även om de inte tävlat där.

Rosels första stora seger var i Skol-distriksmästerskap (DM) 1976 i lag med Pia Ahlvin och Pia Larsson från Vallstena (gick i samma klass). Efter en tid i IK Graip fick hon erbjudande från Hemse BK och deltog där med stor framgång i deras lag i fastlandsserien. Hon hade även stora individuella framgångar i olika tävlingar på hemmaplan med bland annat ett flertal hemförda DM. Rosel är även välkänd inom varpasporten. Island Games tävlingarna hade vid den här tiden ännu inte kommit igång.

Christer hade något senare en framgångsrik tid med VIF Gutes lag i fastlandsserien efter en kortare sejour i Hemse. Han har även vunnit ett flertal DM och andra tävlingar såväl individuellt som i lag och dubbel. Fick också förtroende att representera Gotland vid Island Games några tillfällen där han vunnit guld såväl individuellt som i dubbel och lag (Islands Games är en tävling som arrangeras vartannat år mellan omkring 23 öar).

Skol-DM med Rosel Jakobsson 1976

Ishockey

Från lek till allvar

Från 1950-talet och kanske tidigare träffades Nersocknes och Uppsocknes ungdomar för att då och då tävla mot varandra i bandy och i fotboll. Ibland utsåg man lag bland de som för dagen var samlade. Vilket lag man tillhörde berodde på om man bodde norr eller söder om kyrkan. Bandy spelades oftast på "Prästväten" i skogen väster om Kyrkebinge, men även andra platser förekom. I fotboll möttes man på planen vid Botvalde eller vid Hage i en skogsglänta intill gamla vägen där ungdomarna vid Hage iordninggjort en mindre plan.

Efterhand blev det allt mera ishockey i stället för bandy i de här kamperna och som sedan också flyttades till Botvaldevik.

När så kallade helrör, skridskor med fastsatt känga, som ersättare till trekvarts- och halvror, blev allt vanligare, liksom riktiga klubbor i stället för egna tillverkade enestöror, underlättades också förutsättningarna för att bedriva sporten framåt.

Ishockeyns utbredning och start

Intresset för ishockeyn på Gotland hade väsentligt ökat på senare tid och allt fler lag bildades runt om på Gotland. Den ena rinken efter den andra tillkom i de olika socknarna. Detta bidrog till att man bland ungdomen även i Gothem började fundera på att bilda lag.

1958 anmäldes ett lag till Gotlands Folkblads cup i Visby. Det blev också startskottet till ishockeyn i Gothem som sedan skulle pågå något mer än 20 år.

Leif Olofsson berättade, att de vid denna cup i väntan på nästa match passade på att gå och fika. Lite stolta och glada i hägen efter en vunnen match blev det kanske lite för mycket firande med kakor och läsk. Vid nästa match fick man sota för besöket med förlust. Det kunde heller inte begäras så mycket av ett nystartat lag som egentligen bara var med för att lära.

1962 valdes Gunnar Olofsson att tillsammans med sonen Leif och Leif Johansson att ingå i ishockeysektionen. Nu blev verksamheten också mera organiserad och man var beredd att anmäla ett seniorlag i seriesammanhang.

Säsongen 1962-63 lär vara det första året. 1964-65 deltog laget i "Norra division V" -serien där fem lag ingick. Även i juniorserien fanns ett lag med samma år, också de i den norra serien med fem lag. Jag kommer också ihåg hur det tränades slagskott på höstkanten i Gunnar Olofssons lada. Utrustningen, förutom byxor och tröjor, fick varje spelare själv svara för. Målvaktsutrustningen köptes in från Dalhem IF.

Gutavallen 1958. Match mellan Gothem och Roma

1964 - 65		1965 - 66	
Div V, Norra		DIV. IV	
Visby AIK	8 7 0 1 60-27 14	Graip	9 8 0 1 52-24 16
Östergarn	8 5 1 2 55-39 11	Sanda	8 6 1 2 47-24 13
Gothem	8 4 0 4 49-50 8	När	8 6 0 2 41-30 12
VIF	8 3 1 4 58-47 7	Etelhem	8 5 1 2 47-20 11
Lärbro	8 0 0 8 15-74 0	Gothem	8 3 1 4 38-41 7
		Stånga	9 1 2 6 29-49 4
		Hablingbo	9 2 0 7 31-59 4
		Östergarn	8 1 1 6 36-59 3
Juniorer, Norra		JUNIORER, norra	
Gute	8 8 0 0 52-12 16	AIK	8 6 2 0 49-21 14
Visby AIK	8 6 0 2 45-13 12	VIF	8 5 0 3 36-18 10
Othem	8 4 0 4 15-35 8	Gute	8 4 2 2 27-21 10
Slite	8 1 1 6 22-37 3	Graip I	7 2 1 4 25-19 5
Gothem	8 0 1 7 21-58 1	Roma	7 1 2 4 12-20 4
		Gothem	8 1 1 6 10-60 3

Serietabeller från åren 1964-65 och 1965-66

Lagbild från 1965 med följande spelare:
(med början överst från vänster)

Leif Olofsson, Ingemar Olsson, Mats Lindberg, okänd, Gunnar Olofsson (lagledare)

Göran Lindberg, Sture Carlsson, Bo Carlsson, Ulf Lindberg

Ingemar de Flon, Leif Johansson, Alan Gahnström, Hans Liljegren, Bernt Olofsson

Lagbild från 1966 med följande spelare:
(med början överst från vänster)

Ingemar Olsson, Ulf Lindberg, Göran Lindberg, Bernt Olofsson, Mats Lindberg

Agne Ulrich, Bo Carlsson, Alan Gahnström, Ingemar Andreasson

Leif Olofsson, Gillis Sandborg, Hans Liljegren, Ingemar de Flon

Från nybörjare till aktat lag

Säsongen 1969-70 deltog laget som nykomling i högsta Gotlandsseriens division III, där de bland de sju lagen till slut erhöll en sjuätteplacering. I säsongens sista match som gällde en kamp om vilket av de två lagen som skulle undgå att komma sist, segrade Gothem mot Hoburg på Hemserinken med 2-1 (1-1, 1-0, 0-0) och därmed undveks den sista platsen.

Även om placeringarna för det mesta hamnade på undre halvan i serien, så ställde laget till med sensationer då och då genom att besegra betydligt namnkunnigare lag.

Följande utdrag i tidningen från januari 1970 bekräftar ett sådant tillfälle;

Sensation av Gothem, vann, slog Follingbo med 4-3. 22 åriga Berndt Olofsson och målvakten Hans (Pastorn) Liljegren var som vanligt två av de allra bästa. Det var nu Gothems andra seger i "trean".

Tidigare har man lika sensationellt lagt Hemse på rygg. "Och vi som tänkte backa ur och inte ställa upp i division III, säger lagledaren Leif Olofsson till tidningen".

Onsdagen den 14 januari 1970

Sensation: Gothem vann!

Slog F-bo med 4 - 3

— Av LASSEMÄN LARSSON —

Roma (GA). — En tvåmålsförlust hade jag räknat med, men inte mera. Så går vi och vinner. Nu har vi gjort vårt i serien.

Gothems puckarlagbas, Leif Olofsson, var överraskad och glad att hans spelare lyckats med konststycket att kämpa ned Follingbo och vinna med 4-3 (2-1, 1-2, 1-0).

Det var nu Gothems andra seger i "trean". Tidigare har man lika sensationellt lagt Hemse på rygg.

— Och vi som tänkte backa ur och inte ställa upp i div. III, säger lagledaren Olofsson vidare.

Bernt Olofsson och Hans Liljegren

Framgångsrika spelare

Från de egna leden vill jag nämna några av de namnkunnigaste från de första åren, bröderna Leif och Bernt Olofsson, där Bernt hade erbjudande från Roma IF, målvakten Hans ("Pastorn") Liljegren, som fick förfrågan från Surahammar, då i näst högsta serien i landet, Ulf Lindberg och Alan Gahnström.

Att det tidigt fanns förmågor i laget bevisades genom att Bernt Olofsson och Hans Liljegren spelat i Gotlands TV-pucklag. Några år senare var Alan Gahnström också uttagen, ena året som målvakt och det andra som utspelar.

Även Leifs son Michael spelade 1979 i Gotlands TV-pucklag och på 2000-talet var hans son Andreas samt Martin Jacobsson och John Norrby, den senare i två år, uttagna i TV-pucklaget. En annan duktig ungdom var Dennis Silvéen som spelade med de två sistnämnda i Graip. Ishockeyn i Gothem var då sedan flera år nedlagd. Alla utom Michael är födda på 1990-talet.

Både John och Martin spelade sedan i Visby/Romas olika juniorlag (J 18 och J 20) samt fick erbjudande från klubbar högre upp i systemet. Men de har valt att låta sina utbildningar gå i första hand.

Andreas och Martin har dock varit över på andra sidan Atlanten och spelat juniorishockey. Säsongerna 2010-11 och 2011-12 deltog Andreas i "Yellow Stone Quake" i delstaten Wyoming i Amerika och Martin spelade i GMHL ligan (Great Metro Junior A Hockey League) säsongen 2014-15 i Kanada. Laget vann "Russel Cup" som serien hette. Så ishockeytalanger har inte saknats i socknen.

Några spelare "utifrån"

Även spelare utifrån har under årens lopp ingått i laget. Bo och Sture Carlsson, Ingemar de Flon, Mats (som var med under många år) och Göran Lindberg var tidigt med för att nämna några. På senare tid har spelare som Kåge Hansson, Kenneth Karlström, Lars Smedberg med flera ingått.

Trotjänare

Gunnar Olofsson var vid starten och framöver den drivande kraften och han var lagledare ända in på 1970-talets början, med viss hjälp av sönerna Leif och Bernt. Det var också de som efterhand tog över ansvaret och ledningen för den fortsatta verksamheten. En annan mångårig ledare var Stig Johansson som även samma tid var lagledare för fotbollen.

Naturisarnas nyckfullhet

Varken på rinken vid idrottsplatsen eller senare på Botvaldevik förekom någon hemmamatch i seriesammanhang. Man bestämde ju inte över naturisarna som förde sina egna liv.

Leif och Bernt berättade att närmast en hemmamatch var mot Hemse. På kvällen innan hade de med gemensamma krafter spolat upp en spelbar is inför morgondagens match. När dagen kom hade vädret slagit om och kvar av isen var mest vatten. Det var inte den enda gången som detta hände, så de konstfrusna ishockeybanorna var verkligen välkomna. Slite konstfrusna bana förblev därmed till huvuddel lagets hemmarink.

Vägen utför

I början av 1980-talet då det var svårigheter att engagera både ledare och spelare lades ishockeyn "på is". Nu blev det i gengäld ett deltagande i Korpens rinkbandy under många år, där tidvis även ett damlag och något år också ett mixedlag deltog. 1983 beslöt föreningen att sälja ishockeybyxorna till IK Graip. Därmed var epoken ishockey i Gothem för denna gång slut efter att bedrivits något mer än 20 år.

Fotboll

Fotbollens första år

Vad som framkommit av tillgängliga protokoll nämns fotbollen mera konkret första gången vid årsmötet 1951, då en fotbollssektion bildades. Samma årsmöte beslöt också att köpa in elva stycken fotbollströjor och en fotboll.

När första fotbollsmatchen spelades med Gothem inblandad, har jag inte lyckats få fram i några handlingar eller intervjuer. Enligt 92-åriga Karl-Johan Olsson förekom fotboll redan på 1940-talet, eventuellt tidigare, och han berättar bland annat om några vänskapsmatcher mot Boge, Hörsne och Slite som han själv deltog i. Den sistnämnda vill han helst glömma, förlust med 9-0. Givetvis var det med cykel man färdades till de olika platserna. Karl-Johan var annars mest aktiv inom friidrott, särskilt stav- och höjdhopp.

Den tidigaste match som jag känner till är en vänskapsmatch för såväl seniorer som juniorer mot Hejnum i början av 1950-talet eftersom jag fick göra ett inbrott juniorlaget. Hur det gick förtäljer inte det hela, men jag tror det blev förlust. Matcherna spelades på dåtida planen vid Botvalde. Karl-Johan Olsson berättade att fotboll även har spelats på "Bingelsrum", mitt emot Västerbjärs gård, och på en glänta/åker bakom Tummungs ladugård. Förmodligen var det innan planen vid Botvalde tillkom (se vidare avsnittet om idrottsplatser).

Säkerligen förekom fotboll i någon form tidigare i socknen. Om inte annat så på motsvarande sätt som i bandy/ishockey mellan "Nersocknes" och "Uppsocknes" ungdomar, eventuellt även mellan JUF-ungdomar.

Seriestart

Fotboll i mera ordnade former startade 1967 med ett seniorlag för herrar i gotlandsseriens division VII Norra där laget erhöll en sjunde plats av tolv deltagande lag. Nu hade man också en godkänd plan att tillgå på den nya idrottsplatsen, Suderängen. Laget kom att delta i gotlandsserien i en följd till och men 1986 men 1987 fick laget läggas ned då underlag för fortsatt spel saknades. Som bäst deltog laget i division V, den näst högsta.

Div. VII, norra									
Dalhems IF B	20	16	2	2	84	—	28	34	
Othems IF B	20	15	1	4	74	—	28	31	
Hellvi SK	20	13	3	4	75	—	43	29	
Bro SK B	20	12	2	6	64	—	49	26	
Lärbro IF B	20	9	1	10	54	—	57	19	
Väske AIS	20	8	1	11	71	—	76	17	
Gothems GoIF	20	8	0	12	53	—	80	16	
Färösunds GoIK B	20	5	4	11	55	—	57	14	
Slite IF	20	6	2	12	53	—	60	14	
Barlingbo IF B	20	5	1	14	38	—	86	11	
IFK Visby	20	2	5	13	33	—	90	9	
Utgått: Stenkyrka IF B.									

Div. VII Norra									
Färö—Stenkyrka	4—4								
Pärnan—Roma	0—1								
AIK C	11	9	1	1	57	—	11	19	
Barlingbo B	12	7	4	1	26	—	17	18	
Gothem	12	7	3	2	45	—	26	17	
Stenkyrka B	12	7	2	3	48	—	31	16	
Roma C	12	7	1	4	21	—	26	15	
Färö	11	4	3	4	31	—	25	11	
Graip B	12	4	3	5	24	—	29	11	
Pärnan B	12	2	1	9	20	—	45	5	
IFK B	12	1	2	9	16	—	48	4	
Väske B	12	0	2	10	21	—	49	2	

Serietabeller för div VII norra herrar för 1967 (ovan) och 1972

Siv Olofsson berättade att ett damlag bildades 1976. Året efter deltog de i Gotlandsserien. Förutom Siv själv var Eva Olofsson, Yvonne Mårtensson, Astrid Liljegren, Birgitta Lind, Pia Karlsson, Elsa Andreasson, Barbro Jacobsson, Lena Karlsson, Karin Nilsson, Elsa Norrby, Carina Nyman, Karin Olofsson, Kerstin Westberg, Ulla Andersson, Mona Bjersander, Eva Bergvall, Ingrid Cederlund och Britt-Mari Björklund de spelare som 1977-02-16 erhöll spelarlicens inför det historiska första årets seriedeltagande för ett damlag från föreningen. En stor del i lagets tillkomst hade ledaren Lars Mårtensson, gift med Yvonne.

Damernas första år i Gotlandsserien var 1977. Då fanns det bara en serie för damer. Damlaget deltog därefter i olika serier till och med 1986.

Gotlandsserien					
Dalhems IF	16	16	0	0	101-5 32
IK Graip	16	12	1	3	70-17 25
Stenkyrka IF	16	9	3	4	35-18 21
Hoburgs IF	16	8	2	6	25-27 18
Hemse BK B	16	8	1	7	30-28 17
Gotl. Bro SK	16	7	1	8	25-29 15
Klintehamns IK	16	3	3	10	17-32 9
Gothems GoIF	16	1	2	13	5-79 4
Visby IF Gute	16	1	1	14	4-77 3

1977 års serietabell Gotlandsserien för damer

Under det här årtiondet tillkom också både pojk- och flicklag såsom P73, F71. P står för pojkar och F för flickor och siffrorna för det årtal då de äldsta var födda.

Tack vare duktiga och intresserade ledare utvecklades fotbollen alltmer under 1980-talet. 1983 fanns både ett damlag i division V och ett herrlag i division VI samt F71, P73 och P75 i seriesammanhang och så fortsatte det med olika ungdomslag under åren fram till 2000-talets början. Svårigheten var dock att kunna behålla spelarna när de kom upp i åren vilket innebar en stor omsättning och svårt att tidvis hålla igång de olika lagen.

Ett axplock från några år

Inför 1987 hade således både dam- och herrlaget fått läggas ned. För ungdomslagen P75, P77 hade resultaten åren innan sporrat till fortsatt verksamhet. Det var också de som nu under de närmaste åren framöver försvarade färgerna i officiella sammanhang då både dam- och herr-lagen i brist på spelare deltog i Korpen för att 1993 bara delta med ett mixat lag.

På ungdomssidan hade P80 laget samarbete med IK Graip och kom fyra i A-slutspelet där 12 lag deltog i grundserien. Därutöver fanns ett lag för P83 som kommande år skulle delta i 7-manna-serien.

Starten på det nya seklet började med att några flicklag visade framfötterna där F85 började året med vinst i Cementa Cup och hamnade på en välförtjänt tredje plats i 7-mannaserien jämte flera framskjutna placeringar i årets olika cuper. Tränare var Staffan Rohnström med Lena och Jan Gardelin som medhjälpare. Lena Gardelin skulle senare även bli en av distriktsledarna för ett flicklag. Även ett F88-lag var på gång med Helene och Tommy Jakobsson samt Ann och Sune Liljeström som ledare.

Gothem GoIF F85-86 2000

Övre raden från vänster: Emilie Lundgren, Maria Gardelin, Cajsa Tillander, Kim Hedberg, Martina Ekedahl, Jonna Silvé, Ida Tengqvist.

Mittraden från vänster: Jan Gardelin (lagledare), Sara Österlin, Carolina Pettersson, Evelina Gardell, Sofie Berglund, Terese Berglund, Lena Gardelin (lagledare).

Nedre raden från vänster: Sofie Johansson, Una Blom, Sofi Viberg, Ronja Pettersson, Linnea Hansson, Sofie Björklund, Johanna Hellström.

Duktiga fotbollsflickor

Att det fanns förmågor i flicklaget bevisas genom att Terese Stenström, numera Berglund, lagets stora målspruta, och Maria Gardelin, båda från F85, år 2000 blev uttagna till Svealandsläget och Maria Gardelin även till Elitläget i Halmstad. Året efter var Jonna Silvé i F86 uttagen till båda lägren och 2002 var också Linnéa Hansson och Ronja Pettersson från F87 kvalificerade för dessa läger. Den slutliga uttagningen gjordes av Gotlands Fotbolls-förbund. Ronja Pettersson har även varit på ett talangläger för målvakter på Bosön i Stockholm.

Framgångsrika år

Så i början av det nya seklet fanns nu förutsättningar med ett damlag i division IV och när damlaget vann den högsta gotlandsserien 2002 blev laget samtidigt kvalificerat till kommande år för spel i fastlandsseriens division 3. År 2003 blev därmed något unikt i föreningens historia.

Div IV						
Gothem GoIF	16	14	0	2	84 - 18	42
Dalhem IF B	16	11	2	3	70 - 34	35
Hangvar SK	16	11	1	4	66 - 27	34
P 18 IK B	16	8	2	6	44 - 46	26
När IF	16	8	1	7	35 - 36	25
IFK Visby	16	5	4	7	37 - 43	19
P 18 IK C	16	5	1	10	39 - 50	16
Klintehamns IK B	16	2	1	13	22 - 91	7
IF Hansa-Hoburg	16	1	2	13	24 - 76	5

Serietabell för damer div IV 2002

Inför den nya säsongen bidrog ett antal spelare från Hangvar till en större bredd och därmed ett slagkraftigare lag. Framgångarna möjliggjordes genom det framgångsrika flicklag som var på gång och som delvis kan sägas börja med segern i Cementa Cup 1998 där detta flicklag vann i finalen mot just Hangvars flicklag.

Damlaget lyckades dock inte hålla sig kvar i fastlandsserien utan fick året efter respass och fick börja om i division IV.

Damlaget 2003

Övre raden från vänster: Louise "Lisen" Olofsson, back, Sophi Kellgren, mittfältare, Helena Liljeström, forward, Hanna Dahlbäck, mittfältare, Johanna Johansson, back, Jonna Silvé, back, Angelica Hedberg, mittfältare, Susanne Carlén, forward, Frida Bengtsson, back, Maria Gardelin, back, Sanna Eklund, forward.

Nedre raden från vänster: Angelica "Kickan" Segerdahl, mittfältare, Sofi Viberg, forward, Malin Östervall, back, Petra Engström, back, Ronja Pettersson, målvakt, Fannie Åkerblom, mittfältare, Linnéa Hansson, mittfältare, Patricia "Pattis" Olsson, mittfältare, Carolina "Carro" Pettersson, mittfältare.

Nystart av herrlag

Sämre var det på herrsidan. Förutom ett P 12 lag som 2000 slutade åtta av 17 lag i sin serie, med ledarna Tommy Jakobsson och Dan Romin, och ett knattelag var det glest med framgångar. Men flera ungdomar var på gång så det såg trots allt lovande ut.

Enligt Per Stephani och Jonny Pettersson fanns det ett stort intresse för att bilda ett herrlag. På deras initiativ anmäldes så 2003, efter många års uppehåll, ett lag till gotlandsseriens division VII Norra. Laget placerade sig trea av sex lag.

Året efter spelade laget i division VI Norra då antalet lag minskat så pass att division VII Norra fick utgå. När sedan division VI utgick 2006 av samma orsak hade inte alla spelare ambition eller möjlighet att lägga ned den tid som erfordrades för spel i division V i den nya serien, så det nystartade laget fick efter tre år åter läggas ned. På så vis blev det en kort historia men ett gott försök.

Per Stephani skojade om att laget klättrade i serierna utan att vara seriesegrare!

Samarbete med Dalhem IF

Åren 2005-2007 hade föreningen ett samarbete med Dalhem IF damer. Säsongen 2005 hade Gothem ett division IV-lag och ett F 93-94-lag medan juniorlagen var gemensamma och säsongen efter hade Gothem två lag med i division IV, varav ett ungdomslag, för att året 2007 åter bara ha ett lag i division IV.

Ett samarbete fungerar på så sätt att spelare får, enligt vissa regler, lånas mellan föreningarna.

Nedgång

Trots de fina framgångarna fick all fotboll senare läggas ned i brist på spelare och i viss mån även på ledare. Enligt Gotlands Fotbollsforbund årsberättelse fanns inga lag med från föreningen 2008, men man var fortfarande medlem i förbundet.

Gothembor som tävlat i andra föreningar

Under 1950-talet var förekomsten av organiserad idrott i socknen förutom varpa och pärk minimal. De medlemmar som var intresserade av övriga sporter sökte sig därför till andra föreningar. Som framgår i avsnittet om brottarklubben så tävlade man för Tingstäde i tyngdlyftning och innan 1934 även i brottning. I slutet av 1940 började bland andra Arne Eriksson, Axel Lindahl och Rune Svensson tävla för Slite IF i orientering.

Under 1950-talet förlade Slite IF en del nybörjarkurser i orientering till Gothem. Några som då var med och sedan fortsatte att tävla några år för Slite IF var Ove Silvén, Sture Stenström, Göte Andersson, Leo Lövdahl, Gerhard Johansson, Kjell-Åke Johansson, Leif Johansson, Tore Pettersson, Ing-Britt Öberg och kanske några till.

Leif Johansson och Ing-Britt Öberg var uttagna till Ungdoms-SM i Sundsvall, båda tävlande för OK Rauken (f.d. Slite IF). Leif Johansson tävlade sedan en tid för Bro OK där han bland annat deltog i deras Tiomilalag. Ing-Britt Öberg tävlade framöver för Visby AIK.

I friidrott deltog Ingemar Olsson, Leif Johansson, Ove Silvén för Tjelvar IK medan Tore Pettersson tävlade för Roma IF (liksom Lars-Ulle Gadefors, Norrlanda) som alla presterade många goda resultat. Ingemar Olsson hade under ett antal år gotlandsrekord på 800 meter med tiden 1.53,4 minuter. Leif Johansson och Tore Pettersson deltog främst i terränglöpning, men även maraton liksom skidor stod på programmet. Båda är fortfarande aktiva och har hittills deltagit i lucialoppets (10,3 km) alla 34 år.

I Gotlandsmaraton, som under en tioårsperiod årligen hade ett stort deltagande både från fastlandet och utlandet, blev Leif Johansson 1973 tvåa med tiden 2.41.57 timmar (bäste gotlänning).

1975 erövrade Leif Johansson tillsammans med Torgny Björkqvist och Tomas Samuelsson en silverplats i lag-SM i terränglöpning i Värnamo. Något år innan hade laget kammat hem bronset i motsvarande tävling. Då var Ove Malmqvist med istället för Tomas Samuelsson.

Leif Johansson tilldelades Gotlands Blåbands distrikts pris 1973, en silverpokal med inskriptionen "För helnykterhet och idrottsbragd" ur folkpartisten Bengt Westerbergs hand.

I fotboll deltog under några år bröderna Ove och Rune Silvén samt Leo Lövdahl i Hörsnes pojklag medan Leif Johansson spelade i Vallstenas pojklag och sedan i Dalhems juniorlag.

Bernt Olofsson, Alan Gahnström och Leo Lövdahl deltog senare i Dalhems A-lag några år.

Även inom varpasporten har framgångar skördats inom andra föreningar främst av Marie-Louise Gustafsson, Britt-Marie Björklund och hennes dotter Sofie i Bara IF samt Sture Stenström i Idrottsföreningen Varpa med SM-guld 1975 och senare ett med Östergarn.

Tre välkända varpakastare från Gothem: Sofie Björklund, Sture Stenström och Britt-Marie Björklund. Sture är även en duktig varpagjutare.

Inom bordtennisen tillhörde Rosel Pettersson och Christer Pettersson gotlandseliten (se avsnittet om bordtennis).

Den främste av dem alla är nog ändå Hangrebyorken Robert Wärfff som var en mycket duktig tiokampare där han blev svensk mästare både 1995 och 1996. Han har utöver det deltagit i många internationella mästerskap med varierande resultat såsom Ungdoms-EM, Nordiska mästerskap, EM i Barcelona samt varit uttagen i landslaget. De första åren representerade han IK Tjelvar. Han flyttade tidigt till Växjö för att där genomgå friidrottsgymnasiet. Därifrån flyttade han till Malmö och Heleneholm IF där han finns idag och här för hans dotter Erika Wärfff traditionen med mångkamp inom familjen vidare.

Robert har fortfarande en del gotlandsrekord kvar i några friidrottsgrenar. Han hade gotlandsrekordet 1991 i tiokamp på 7 145 poäng men är sedan en tid tillbaka slaget. Se även sidan 147 om gotländsk femkamp.

Sofie Björklund var Förbundskapten i Svenska varpaförbundet mellan 2008 och 2010.

Så gothemborna har även varit väl representerade utanför socknen i sporter som delvis saknats i den egna föreningen.

Sammanfattning av idrottsföreningens verksamhet

Utan att förringa tidigare skeden så är nog åren under 1980 och några år in på 90-talet de mest omfattande och framgångsrika under föreningens 96-åriga (1919-2015) tillvaro.

Även om fotbollen något år senare med damlaget 2003 i fastlandsseriens division III givetvis var något unikt för föreningen.

Varpans stora bredd skördade stora framgångar med flera DM- och SM-titlar, parken med många lag och ett mångårigt deltagande i mästerklassen.

Fotbollens utveckling, inte minst med ett flertal ungdomslag, som skulle fortsätta in på 2000-talet och som kröntes med damlagets deltagande i fastlandsserien.

Även på korpnivå i några sporter engagerade många medlemmar såsom rinkbandy, volleyboll, innebandy, motionsgymnastik med flera.

Då föreningen den 26 november 1994 firade sitt 75-årsjubileum i hemvärnsgården, kunde man således glädjas åt detta i en tid med bred verksamhet. Jubiléet firades med mat, tal, berättande av trevliga minnen och dans till Rogers band, medan firandet av de 70 åren 5 år tidigare ägde rum på Slitebaden.

De som bland annat ingick i styrelsen under delar av denna period var Barbro Fohlin ordförande, Kenneth Westberg vice ordförande, Barbro Wettersten sekreterare, Britt-Marie Björklund kassör, Sture Stenström vice sekreterare, Anders Silvé idrottsplatschef (skulle senare bli ordförande) samt Ingemar Andreasson, Ingemar Olsson och Jonny Pettersson som alla tillhörde styrelsen 1989.

Barbro Wettersten skulle med åren bli den första kvinnliga ordförande för Gotlands Idrottsförbund och Barbro Fohlin valdes senare till ordförande för Gotlands Varpaförbund.

Den växande verksamheten krävde också en utökning av anläggningen med allehanda byggnader vilket framgår av avsnittet om Idrottsplatser.

2000 var medlemsantalet 152 varav 62 medlemmar mellan 7 och 20 år.

Men tyvärr avtog verksamheten alltmer och 2012 då verksamheten efter att något år helt legat nere beslöts vid årsmötet att Idrottsföreningen tillsammans med Bygdegårds- och Hembygdsföreningen skulle ingå som en enhet i Sockenföreningen. Ordförande sedan en tid tillbaka som nu fick klubba igenom föreningens sista !! beslut var Anders Silvé.

Som framgår av de här sidorna har idrotten över den hundraåriga eran kommit och gått i vågor.

Hur framtiden blir återstår att se, men nog har säkert många en förhoppning om en ny storhetstid skall komma för idrotten inom socknen...

Idrottsplatser

I början av 1940-talet fanns två idrottsföreningar, Gothem Idrottsförening (G IF) och Gothem Gymnastik och Idrottsförening (G GoIF). Båda var i behov av en ny funktionell idrottsplats och hade också gemensamma möten i ärendet. Ett förslag som diskuterades var ett område på vänster sida en bit in på vägen till Agbod, som tillhörde Herbert Rosander. Området visade sig bland annat vara för litet, varför förslaget avsågs.

För närvarande höll man till i skogskanten mitt emot Botvalde. Där fanns en fotbollsplan om ej med godkända mått. Här fanns också utrymme att utöva en del allmänna idrottsgrenar, även om möjligheterna inte kan jämföras med dagens. Några löparbanor fanns inte.

Den gamla idrottsplatsen vid Botvalde

Jag minns att vid ett klubbmästerskap på 5 000 m i början av 1950-talet så mättes det upp en rundbana som markerades med spån/pinnar på fotbollsplanen. Pärkspelet utövades vid kilen på Körkrum, som då, innan vägen gjordes om mot kyrkan, gick lite längre norrut än dagens. Dåtidens norra ända var vändplats för SJ-bussarna på sin linje Slite - Gothem - Visby.

Varpa kastade man på lite olika ställen eftersom det inte fordrades lika stora utrymmen.

Fotboll hade även utövats på "Bingelsräum", heden mitt emot gården Västerbjärs, och på ett fält bakom ladugården vid Tummungs, enligt 92-åriga Karl-Johan Olsson.

Efter samgåendet av idrottsföreningarna 1948 intensifierades arbetet med att hitta mark för en idrottsplats och där skolan även kunde få tillgång.

Skifteshandlingar

Redan i Skifteshandlingar från 1905 i "bilaga 18 angående undantag af mark för delegarnas allmänna behof samt om delningsgrunden, ingången vid laga skifte inom skifteslaget N:o 5 i Gothem den 30 oktober 1905 under punkt A" framgår;

För allmänt behof undantages;

Punkt 4:o. Figuren 6438 afsättes såsom samfällt mark till idrottsplats för socknen.

(Nr 6438 är lika med kilen på Körkrum.)

Ny idrottsplats

Det var ett stort önskemål om en funktionell idrottsplats med ett klubbhus där alla kunde samlas för att utöva de olika sporterna. När sammanslagningen nu av de båda idrottsföreningarna 1948 var genomförd kom arbetet med att få till stånd en idrottsplats alltmer i fokus och det framlagda förslaget på Prästgården 1:1 godkändes av idrottsföreningen. Området skulle senare bli dagens idrottsplats.

Vid sammanträdet den 26 september 1948 skulle föreningen yttra sig över en skrivelse från boställesnämndens ordförande prosten Björkander på bland annat kostnaderna. Arealen var på 8,5 tunnland. Kostnaden skulle bli 30 kr/tunnland och år för avtappningslån i samband med utdikning av området. Denna summa ansågs för hög. Den 29 september lades ett nytt kostnadsförslag fram. Markområdet skulle kosta 6 500 kr eller ett arrende motsvarande 20 kr/tunnland.

Årsmöte 1950

Vid årsmötet 8 januari 1950 valdes en "Idrottsplatsstyrelse". I denna ingick John Norrby, Rudolf Carlson, Elias Jannehag, Sam Hellberg, Einar Svensson med Alrik Johansson och Mats Arweson som suppleanter.

På årsmötet beslutades att deras första uppgifter var att:

1. ansöka om anslag hos Riksidrottsförbundet (RF) 2000 kr och hos kommunen 650 kr
2. att nödiga utrymmen iordningsställes, (för omklädning, materiel, mindre kök)
3. borring av brunn, möjligheter att söka ytterligare bidrag.

Planering och kontakter med olika enheter påbörjades. Inte minst gällde det hur det ekonomiska skulle lösas. I en handling uppgjord 1950 framgår täckdikningsplanen.

Nyttjanderättskontrakt

Den 28 mars 1951 tecknades ett "Nyttjanderättskontrakt" med pastoratet för tiden 14 mars 1950 - 31 december 1999. En årlig avgift på 180 kr till och med 1960 ingick i avtalet. För pastoratet undertecknade kyrkoherden Johan Munthén och för föreningen Henning Gahnström och Harald Björklund. Handlingen bevittnades av Sam Hellberg och Einar Lindahl.

I avtalet punkt 5 framgår "dansbana eller annan offentlig nöjesinrättning får ej uppföras på området. Offentlig eller på något sätt annonserad dans får icke förekomma därstädes".

och i punkt 6 "Idrottstävlingar eller tävlingar få ej förekomma under tid för gudstjänster eller begravningar. Skälig hänsyn skall tagas till i grannskapet boende".

I samband med avtalets utgång 1999 skulle man få överta marken mot en mindre kostnad, men tyvärr gäller detta inte längre och idag (nov 2015) är det inte helt klart hur frågan slutligen kommer att lösas.

Idrottskommitténs fortsatta planering

Vid idrottsplatskommitténs möte 19 mars 1950 diskuterades föreningshusets placering, samarbete med skolidrotten, listor för tecknade av frivilliga insatser, ekonomiförslag med mera. En av Einar Lindahls uppgjord ritning på föreningshus godkändes.

I sammanhanget kan nämnas att placera ett medborgarhus på den tänkta idrottsplatsen var redan 1944 med i socknens planering om en gemensam lokal. Detta innan hemvärnsårdens tillkomst.

Vid kommitténs möte 26 september 1950 deltog Riksidrottsförbundets konsulent Edström. Han informerade om anslag, ansökningshandlingar och om det praktiska arbetet.

Konsulentens förslag var att dela upp arbetet i tre etapper. Första etappen skulle i stort innehålla planeringsarbete, dränering, en fotbollsplan på 100x60 meter, en första etapp som konsulenten ansåg lämplig för de cirka 40 medlemmar i föreningen. Kostnaden beräknades till omkring 8 000 kr. Erhållande av arbetstillstånd från länsarbetsnämnden framhölls som en nödvändig uppgift.

Efter detta möte beslutades att snarast sammankalla föreningsstyrelsen och den 7 oktober träffades styrelsen och kommittén. Inbjuden från kommunalnämnden var folkskollärare Rudolf Carlson.

Här beslöts antaga konsulentens förslag på en första etapp om en fotbollsplan på 100x60 meter för en kostnad på 8 000 kronor samt Rudolf Carlsons förslag på ekonomiseringsplan som följer:

Medlemmars fria arbeten 100 dagar á 12:50	1 250 kr
Frivilliga kontanta bidrag	425 kr
Från idrottsföreningens kassa	825 kr
Anslag från Riksidrottsförbundet	2 500 kr
Anslag från Gothems kommun	2 000 kr
Bidrag från skolan	1 000 kr
Summa	8 000 kr

En ansökan upprättades enligt ovan och insändes i oktober 1950 till Gothems kommunalnämnd undertecknad av ordföranden Johannes Arweson med hemställan om att den föredras för kommunalstämman med ett beslut om bidrag. Även täckningsplanen och ett anbud från Harald Björklund för grävningensarbetet på 700 kr antogs.

Till Gothems kommunalnämnd.

Sedan Gothems Gymnastik-och Idrottsförening genom arrende på 50 år förvärvat mark för anläggande av idrottsplats, har riksidrottsförbundets konsulent upprättat förslag och kostnadsberäkning för en sådan anläggning. De beräknade kostnaderna uppgå till 8000 kronor. Under förutsättning av motsvarande kommunalt bidrag har från riksidrottsförbundet utlovats bidrag till anläggningen med 2.500 kronor.

Företaget beräknas kunna finansieras på följande sätt:

Medlemmarnas eget arbete (utan ersättning)	1.250:-
Frivilliga kontanta bidrag	425:-
Ur föreningens kassa	825:-
Anslag från riksidrottsförbundet	2.500:-
Bidrag från skolkassan för skolidrottsplats	1.000:-
Anslag av kommunalstämman i Gothem	2.000:-
Summa kronor	8.000:-

Med hänsyn till vad sålunda anförts hemställer föreningen att kommunalnämnden ville med eget tillstyrkande till kommunalstämman framlägga förslag om ett anslag till Gothems Gymnastik-och Idrottsförening å 2000 kronor som bidrag till anläggande av idrottsplats.

Gothem den 10 oktober 1950.

Johannes Arweson
ordf.

Ansökan om bidrag till idrottsplatsen

Idrottsplatskommitténs möte 10 april 1951 började med konstituering.

Ordförande Sam Hellberg, vice ordförande Alrik Johansson, kassör John Norrby sekreterare Elias Jannehag ledamot Helge Johansson. De fastställda ritningarna och arbetsbeskrivningarna hade nu återkommit från Riksidrottsförbundet.

Något svar på arbetstillstånd på den skrivelse som lämnades 7 okt 1950 till länsarbetsnämnden hade ännu inte kommit. Byggnadstillstånd erhöles först den 10 januari 1952.

Vid föreningens extra sammanträde 23 september 1951 beslöts att plöjning och stenröjning skulle ske under hösten och helst genom frivilliga krafter. Inriktning på arbetena var:

- 1) Dränering, planering, vältning
- 2) stängsel och plantering
- 3) anläggning av fotbollsplan, löparbana och hoppgröpar.

Vidare beslöts även att vid Varpaförbundets årsmöte den 7 oktober 1951 ansöka om att få arrangera DM i kula 1952, vilket man sedan också fick. Harald Björklund utsågs till ombud med John Norrby som ersättare. Det skulle visa sig bli den första tävlingen på den kommande idrottsplatsen.

Hösten 1954 planterade Elias Jannehag och jag träd som skydd utefter vägen mot Norrlanda. Tyvärr torkade det ena efter det andra under den torra sommaren.

Idrottsplatsens utseende efter första etappen

Idrottsplatsen bestod inledningsvis av en fotbollsplan med en löparbana utefter östra långsidan samt en hoppgröps söder om fotbollsplan.

Olav Lindahl berättade att han var med 1959 eller 1960 och flyttade hit en gammal smedja från Hinser. Efter en del nödvändiga renoveringar blev det ett användbart klubbhus.

Ishockeyrink

Det begynnande intresset av ishockey i slutet av 1950 ledde till behovet av en rink.

Planering inleddes för att få en sådan till stånd. Första steget var att skaffa virke. Genom att gå runt bland skogsägarna i socknen löstes detta. Leif Johansson har berättat att alla var mycket villiga att skänka ett och annat träd. Stockarna forslade han sedan med sin traktor och med hjälp av ett flertal frivilliga krafter till sågen vid Gajrvide där sågmästaren Elis Johansson tog vid. Därefter kunde byggandet av rinken påbörjas.

Rinken placerades på södra delen av fältet alldeles väster om kanalen.

Det var dock förenat med mycket arbete och svårigheter att få till en spelbar is på denna plats. Någon seriematch lär ej heller ha spelats här. Efter endast något år plockades därför ishockeyrinken ned och flyttades till Borvaldevik, bakom Gunnar Olofssons. Där fanns en naturlig vattensamling som underlättade isspolningen. Även om det då och då fanns tillgång till is, så var inte vädrets makter alltid med, så någon seriematch blev inte spelad här heller, även om det var nära några gånger, utan man fick nöja sig med de tillfällen som träning kunde bedrivas där.

Tennisbana

Den ursprungliga tennisbanan var byggd på en nerbrunnen husgrund norr om Magnuse gård. Då denna bana nu var behov av reparation var man på hösten 1985 enig om att istället bygga en ny tennisbana på idrottsplatsen.

Efter många turer både arbetsmässigt och inte minst ekonomiskt, där bara underlaget med asfalt inklusive nät utgjorde en kostnad på 48 433 kr, kunde banan erbjudas för uthyrning i augusti 1987.

Nytt klubbhus

2001, efter sju års arbete, invigdes ett nytt klubbhus med två omklädningsrum, bastu, kök och sammanträdesrum. Stommen är en militärbarack från Slite. Tillsammans med det gamla klubbhuset blev det nu efter flera år betydligt bättre om utrymmen och ett angeläget önskemål uppfyllt.

Klubblokaler

Boulebana

Boulebanan som tillkom 1999 anlades och bekostades av pensionärsföreningen Bläelden. Det är också idag den del som fortfarande används och där det ännu förekommer verksamhet.

Idrottsplatsen omfattning

Med det nyinvigda klubbhuset jämte gamla lokalen bestod idrottsplatsen nu av två fotbollsplaner, tennisbana, utrymme för park och varpa samt en boulebana. De senaste åren har, förutom boule, ingen större verksamhet förkommit här.

Idrottsplatsen förvaltas numera av Gothems sockenförening, där idrottsföreningen nu, år 2015, ingår som en enhet.

Idrottsplatsen 2015

Gothem Skyttegille

Första skjutbanan

Den 15 juli 1903 undertecknade Johan Johansson genom Hilbert Johansson Magnuse gård, ett avtal med följande lydelse:

Undertecknade upplåter härmed till Lina Skyttegilletts andra skjutlag inom Gothem, mot en ersättning af 15 kr årligen i den s k Hämhagen och Hagengen vid Magnuse under en tid af minst 10 år, erforderlig mark att gillet därå må åt sig inrätta en tidsenlig skjutbana för bedrivande af sina skjutöfningar.

Åker du från Magnuse mot Norrlanda ligger Hämhagen på östra sidan där skogen börjar.

Avtalet förlängdes därefter den 20 nov 1912 och den 21 mars 1937, med ändring att gälla i minst 20 år och för 10 kr/år.

Utdrag ur skifteshandlingar från 30 oktober 1905 punkt C:

*Undantag af oskifta för enskilda delegare.
Den nuvarande skjutbanan i Hagengen och Hämhagen, som nu egas af Johan Johansson Magnuse, skall af blifvande egare för samma ändamål upplåtas jemte väg från landsvägen till densamma.*

Eget skyttegille i Gothem

Gothems Skyttegille bildades den 1 juli 1908 och fick nummer 576 i landet. De föreslagna stadgarna hade antagits av Skytteförbundens överstyrelse i Stockholm 1 juli 1908. Där står i § 3 och 4:

Till medlemmar antages efter bedömande af gilletts styrelse välfrejdade personer som fyllt 14 år ... vid inträdet äro bosatta inom Gothem socken ... inträdesafgift af 75 öre och en årlig afgift af 50 öre.

Enligt äldsta tillgängliga protokoll valdes vid sammanträdet den 22 mars 1930:

Ordförande Karl Lindby, vice ordförande Johannes Blomberg, sekreterare Rudolf Carlson, vice sekreterare Bernhard Nilsson, kassaförvaltare Hans Norrby, skjutchef Lars Arweson, vice skjutchef Karl Pettersson, instruktör Adolf Blomberg tillika ammunitionsförvaltare, vice instruktör Oskar Blomberg.

Ny skjutbana och skyttepaviljong

I början av 1940 började man söka efter en ny plats för en skjutbana. Nuvarande bana höll inte säkerhetsmässigt, risken var stor att förlöpta kulor kunde korsa landsvägen.

Vid årsmötet 1943 föreslogs att en ny skjutbana skulle byggas. Styrelsen fick i uppdrag att utreda ärendet. I mars 1945 beslöt man att sätta igång bygget genom entreprenad och Alrik Johansson, Henry Johansson, Frans Stenström, Tage Andersson och Magnus Österberg valdes till arbetsstyrelse.

Den nya skjutbanan kunde invigas 1946 intill Bryggans fiskeläge på Gothemhammar. Vid novembermötet året efter beslutades också att börja planera för uppförandet av en ny skyttepaviljong vid den nya skjutbanan. Samtidigt var man enig om att den gamla banans paviljong i Hämhagen skulle säljas med villkoret att den skulle rivras.

1947 års bokslut tyder på att bygget av skyttepaviljong påbörjades det året. Golvet blev dock inte inlagt förrän 1959. För en utomstående kan namnet paviljong synas vara ett ståligt namn på en sådan byggnad som väl mera kan liknas vid en barack!

Skyttepaviljongen vid Gothemhammar

1946 beslöts också att skjutningarna skulle annonseras på tre platser inom socknen, vid Tummungs och vid de båda affärerna.

Gillet deltog nu även i den utredning som pågick om en gemensam samlingslokal i socknen. Alrik Johansson och Bernhard Nilsson utsågs till gilletts representanter.

Verksamhet och ekonomi

Utöver bidrag från staten fick man på 1930- och 40-talen in en del av inkomsterna genom de basarer som anordnades. Gillet ägde själva en dansbana. Efter några års uthyrning såldes den 1939 för 10 kronor!

Nu följde ett antal år med god skjutverksamhet på den nybyggda skjutbanan. Man deltog även i tävlingar runtom på ön.

För att få ett bättre utnyttjande av skjutbanan beslutades vid mötet i januari 1955 att göra vissa ändringar och reparationer. Axel Lindahl fick i uppdrag att utarbeta och komma med förslag på lämplig åtgärd. Vid mötet i mars redovisade han sitt förslag på utförande, vilket också fann styrelsens godkännande. Samtidigt antogs Elis Johanssons anbud för arbetet.

Styrelsen och de inblandade kallades till skjutbanan 4 november 1955 för avsyning av de gjorda reparationerna. Då Kungl. Maj:ts ombud tidigare hade uttalat sin belåtenhet kunde styrelsen bara instämma och tacka såväl Axel Lindahl som Elis Johansson för ett välgjort arbete. Behovet av vissa reparationer hade diskuterats redan på årsmötet 1953. Man var därför glad och tacksam att förändring nu kommit till stånd.

Ökade säkerhetskrav medför ändringar

Från början av 1960-talet fick inte heller den här skjutbanan längre användas, den uppfyllde inte säkerhetskraven.

Dalhems storkommun kallade 1965 till en undersökning om en sammanslagning av kommunens gillen. För Gothems skyttegille innebar förslaget en sammanslagning med Bara, men det accepterades inte av skyttarna i Gothem.

Gillet hade sedan några år hållit på med luftgevärsskytte i hemvärnsgården. Intresset var inte alltför stort. Sammanlagt tre luftgevär hade köpts in under 1962 och 1963 för att öka intresset.

Efter många års uppehåll beslöts om ett nytt årsmöte 1988. Av protokolls- och kassabokens handlingar framgår det att verksamheten i stort legat nere sedan år 1966. Främsta skälet var den avstängda skjutbanan.

Eftersom många år gått sedan föregående årsmöte, blev nu nästan en helt ny styrelse vald:

Ordförande Otto Engström, vice ordförande Arne Gahnström, sekreterare Jan Johansson, vice sekreterare Hans Liljegren, kassör Gerhard Johansson, skjutchef Wide Pettersson, vice skjutchef Sten Liljegren, revisorer Erland Pettersson och Bengt Jakobsson.

Vidare beslöts att återuppta luftgevärsskjutningen samt att gilletts bod/paviljong på Hammaren skulle skänkas till dåvarande markägaren Bengt Jakobsson.

Jubileum

Gemensamt med årsmötet 1958 firades gilletts 50-åriga tillkomst. Särskilt välkomnades de äldre medlemmar med sina fruar som dagen till ära var speciellt inbjudna.

Två trotjänare, Alrik Johansson och Henry Johansson förärades vid detta tillfälle med "Förbundets Förtjänstmedalj" för lång och trogen tjänst. Utdelare var Skytteförbundets representant Emanuel Glibberg, Ekeby.

Trotjänare

Under åren synes många personer varit med under lång tid i de olika befattningarna.

Nämnas kan Alrik Johansson som under åren 1934 till 1965 var vice ordförande i 11 år, ordförande i 10 år, vice kassör 4 år och kassör i 7 år eventuellt längre då inga protokoll finns mellan åren 1966 och 1987. Han efterträddes som kassör 1988 av sin son Gerhard Johansson.

En annan var Bernhard Nilsson som mellan åren 1932 och till årsmötet 1958 var sekreterare i gillet. Han var innan dess vice sekreterare några år.

Alrik Johansson och Bernhard Nilsson

Valberedningen hade troligen under de här åren en ganska lätt uppgift.

Några axplock ur kassaboken

Från 1909 års bokslut kan bland annat utläsas:

Inkomster: inträdesavgifter 2:25, årsavgifter 14:-, statsbidrag 189:-, landstingsmedel 6:70.
Utgifter: Landstormens fältskjutning 7:70, festligheter vid årsmötet 7:40, markörarvode 1:50, kassabok 2:50 (denna kassabok har sedan använts under alla år, väl investerat eller hur?).

De totala inkomsterna för 1909 var 211:95 medan utgifterna slutade på 196:15.

Inkomster 1917: Års- och inträdesavgifter 27:-, statsbidrag 125:70, och utgifter lagning av banvallen 36:-, 2½ tolfv bräder 8:-, festmedel 10:-, markörförsäkring 3:25, skjuts till Simunde station 2:-. Basaren 1919 gav ett överskott på 683:48.

1916 byggdes förmodligen paviljongen vid dåvarande skjutbana i Hämhagen eftersom man erhållit ett statsbidrag på 800 kr till skjutbanan och diverse utgifter för skog och "dagsverkepengar".

1952 återlämnades (såldes) 12056 tomhylsor som gav en inkomst på 482:24.

Intressant läsning

I den samling övriga bevarade skrifter och PM som inkommit till gillet från Skytteförbundets Styrelse kan nämnas: "Minneslista" utgivet 1915 över vad som skall göras under årets alla månader, här några utdrag från vissa månader

Januari	Olycksfallsförsäkring med 3:25 per markör och kalenderår.
För extra markör är avgiften 20 öre per markör och dag.
Februari	Fältskjutning. Afståndsbedömning
Mars	Uppgift å skytt som undgår första vapenöfning och är villig att utbildas till skytteinstruktör insänds till Gotlands infanteriregemente.
Maj	Skjutöfningar i folkskolan ordnas, och äldre skytt utses att taga hand om denna.

Ett "Varningsanslag" utgivet 14 juni 1919 att anslås vid skjutbanan med bland annat följande innehåll;

Vid innevarande års riksdag framställdes åtskilliga anmärkningar mot frivilliga skytteverksamheten i det avseendet att skyttepaviljonger skulle begagnas till nöjestillställningar som icke hava med den egentliga verksamheten, får överstyrelsen påpeka att sådant med det sorgfälligaste undvikas.

Vidare uppmanas att styrelser övervaka, att icke vid skjutbanor måtte förekomma kortspel eller utskänkning av spirituosa och maltdrycker, undantages s.k. pilsnerdricka eller måltidsdricka.

Stor skyttebasar

anordnas å

Botvaldevik i Gothem

Skyttarnas dag, söndagen den 20 Juli kl. 2 e. m.

Många basarayheter! Kaffe, bakelser, läskedrycker och mjölk tillhandahålles. Socker medtagen

Stor nybyggd dansbana med finfin musik.

Obs! Varje kvart avgå lövklädda motorbåtar för färd fram och åter till den skälsynt natursköna ön "Sildungen", där även ledas förfriskningar serveras.

Insatskjutning anordnas på samma ställe med början kl. 6 f. m. efter följande program:

Tävling A: 360 mtr 20-ringad tavla, 5 skott, regim. ställning. Tid: 2 min. 1 provskott.
" B: 300 mtr 10-ringad 1/4-fig. 5 skott, valfri ställning. Tid: 1 min.
I dessa tävlingar är utgångsställning för fatgeväp och öppen mekanism.
" C: Självmark 1/4-fig. 5 skott, valfri ställning. Tid: 30 sek.
" D: Centimeterskjutning. Insatsen 1 kr. i varje ställning.

Alla Gotlands skyttar inbjudas till denna tävling!

För Gothems skyttegille:

Styrelsen.

Annons för skyttebasar vid Botvaldevik 1919

Ansökan insänd 10 februari 1930 till Kungl Arméförvaltningens Artilleridepartement om värdsamt anhållande om lån av tre 6,5 mm gevär m/96. Ansökan beviljades och gevären mottogs 9 maj vid I 18 vapenförråd.

Bara rester kvar

Inom Gothems skyttegille förekommer inte längre någon verksamhet och den är idag 2015 helt vilande och förutom skyttepaviljongen, som är renoverad av nuvarande ägare, finns bara rester kvar av några skjutvallar från den skjutbana som 1946 invigdes på Gothemhammar.

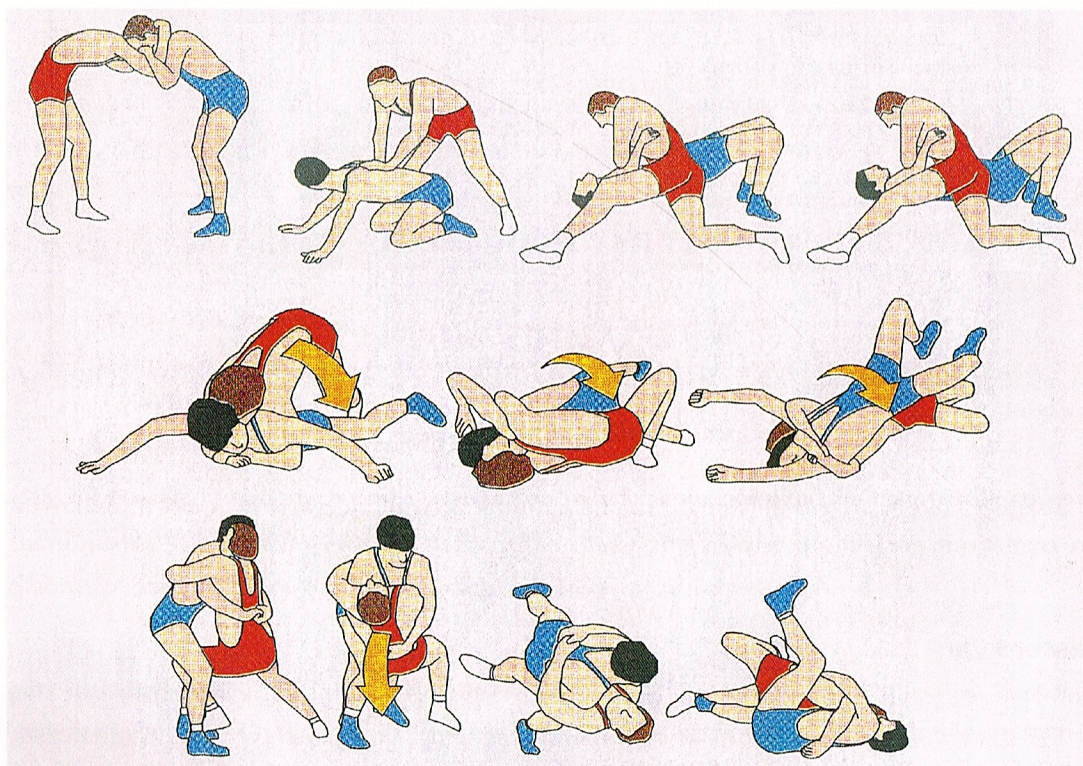
Gothems Brottarklubb

Fjorton brottare bildade en klubb

Den förste kände brottaren i Gothem var Sam (Samuel) Hellberg. Under 1910-talet var han en av Kungliga Gotlands Artillerikårs (A7) brottare. Troligen var han drivkraften när Gothems Brottarklubb bildades den 6 januari 1934.

Till ordförande och tillika sekreterare valdes Sam Hellberg, vice ordförande Thure Gahnström och kassör Nils Wahlgren. Övriga medlemmar var Gösta Hellberg, Henning Gahnström, Einar Lindahl, Georg Stenström, Knut Lindberg, Karl-Gustaf Lindahl, Alrik Johansson, Thure Lindberg, Manfred Jansson samt Aron Larsson och Bror Larsson från Vallstena. Alla de fjorton medlemmarna var aktiva brottare vid den här tidpunkten.

Nu gällde det att lära sig brottnings teknik med sina olika grepp som till exempel Nacksving, Livtag, Slängkryss, Smidjebälte, Flygande mara vid stående och vid parterr (liggande på alla fyra), Halvnelson, Dubbel nelson, Backhammar, Upprullning och allt vad de heter.

Exempel på grepp i brottning

Uppvisning och tävlingar

Inför en stor uppvisning i brottning i Kungliga Gotlands Infanteriregementes (I 18) gymnastiksal söndagen den 14 januari 1934 skrev Gotlands Allehanda på fredagen att:

Intresset var stort, främst från Gothem som också hade flest anmälda, fyra stycken, Sam Hellberg den äldre i lätt tungvikt och hans son Gösta i lättvikt, Einar Lindahl lätt tungvikt, Georg Stenström i mellanvikt. Övriga kom från Rute, Roma, Slite, Visby och några ej nämnda platser.

Gotlands Idrottsförbunds (GI) brottarmatta var nu klar.

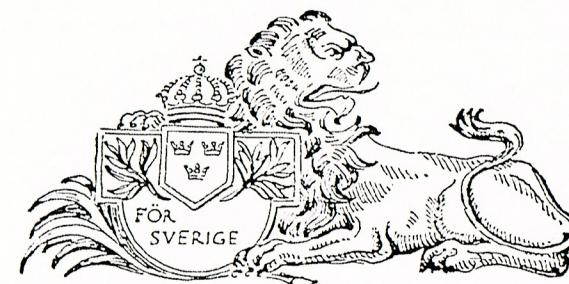
I Gotlänningens artikel på måndagen den 15 januari framgick:

Sam Hellberg Gothem gammal och van brottare i Tingstäde TK hade ett lätt arbete med en mindre erfaren motståndare i sin son. Hur ofta inträffar det att man får se far och son i samma tävling. Hans son tävlade i klassen under, visade sig gå i faderns fotspår och vann sin klass.

Resultat: Tungvikt 1. Einar Lindahl, dubbel nelson
Lätt tungvikt 2. Sam Hellberg på nacksving
Lättvikt 2. Gösta Hellberg

Sam Hellberg fick också pris som bäste brottare.

Noterbart är att samtliga från Gothem fortfarande tävlade för Tingstäde TK, trots att egen brottarklubb nyligen bildats. Skälet var kanske att man ännu inte var ansluten till Svenska Gymnastik och Idrottsföreningars Riksförbund, det skedde först 5 april 1934.

Svenska
Gymnastik och Idrottsföreningarnas Riksförbund

har denna dag som medlem upptagit

Gothems Brottarklubb

med alla de rättigheter och skyldigheter som gällande stadgar och bestämmelser föreskriva.

Stockholm den 5 april 1934.

Förvaltningsutskottet

Andersson

Gothems Brottarklubb blev intagna som medlem i Riksförbundet 1934

Propagandauppvisning

Sam Hellberg skrev i Gotlänningen 12 jan 1935:

Propaganda uppvisning kommer att ordnas under januari och februari för öka intresset. Som arrangör står brottare från Visby, Gothem BK och Slite IF under Gotlands Idrottsförbunds brottningssektions ledning. Gothems uppvisning kommer att ske i Malmgard Stånga den 20 januari kl 07.30 em med dans efter uppvisningen.

Den 4 april 1935 kunde man i Gotlänningen läsa om helgens brottningsuppvisning:

Gothembrottarna klarade sig bäst men så har de väl också den mesta träningen. Hellberg har själv nedlagt mycket tid för att skapa intresse för brottning inom socknen.

Problem med träningslokal

Träningsmöjligheterna var besvärliga då det var svårt att finna lämplig lokal. Enligt reglerna skall ju en brottningsmatta ha en yta på 8 till 11 meter i fyrkant och en tjocklek på cirka 10 cm. Det krävdes alltså stora rejäla utrymmen. I skyttegilletts protokoll 1935 framgår att brottarklubben hade önskemål om att få hyra Gothem skyttegilletts dåvarande skyttepaviljong för träning. Skolans gymnastiksal kunde vara ett alternativ, men då skivstänger och tunga vikter användes vid träningarna ansåg man att det skulle medföra alltför stora förslitningar på golv. Gamla bondgårdssalar fick istället användas.

29 september 1937 erhöles från Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningarnas Riksförbund ett bidrag på 300 kr till inköp av brottarmatta.

Klubb- och distriktsmästerskap

Söndag 17 mars 1935 hade Gothem BK klubbmästerskap i tre klasser förlagt till Lärbro. Segrare i weltervikt blev Karl-Gustaf Lindahl mot Gösta Hellberg på bättre arbete. Georg Stenström vann på fall efter 5 minuter och 4 sekunder på livtag mot Knut Lindberg och i tungvikt Einar Lindahl mot Thure Gahnström på fall efter 3 min och 2 sek.

Av befintligt dokument framgår att klubben deltog aktivt i tävlingar mellan åren 1934 och 1946 på Gotland, från 1941 i Gothem GoIF regi. Därutöver förekom även fastlandsutbyte med klubbar som Spårvägen och Nynäshamn. Även distriktsmästare har funnits inom klubben, Gösta Hellberg och Karl-Gustaf Lindahl i weltervikt, Georg Stenström och Knut Lindberg i mellanvikt, Nils Wahlgren i lätt tungvikt och Einar Lindahl i tungvikt. Senaste distriktsmästaren var Gösta Hellberg i mellanvikt 1946.

Från Stockholm utgavs en lista den 31 maj 1934 där de brottare från landets olika distrikt som man ansåg borde delta i elitträning var upptagna. Från Gotland fanns två namn med varav Einar Lindahl var den ene.

Tyngdlyftning

Förutom brottning utövades även tyngdlyftning. Eftersom klubben inte var med i Riksidrottsförbundet tävlades det i tyngdlyftning för Tingstäde. Einar Lindahl var en av dem som även vunnit flera DM i tyngdlyftning. I GA 12 mars 1934 hittas Einar Lindahl Tingstäde på 2:a plats i Tyngdlyftnings-DM med 275 kg. Även 1935 kom Einar Lindahl på 2:a plats med 277 kg.

Som en kuriositet kan nämnas att man till tyngdlyftningsredskap bland annat använde bly från skutan Finnström som strandat utanför Gothem 1921.

Basar vid Nybroäng

Av ett tillståndsbevis framgår att en gemensam ansökan med JUF-avdelningen genom Nils Wahlgren lämnats om att få anordna en basar med skjutbana och offentlig dans lördag den 5 och söndag den 6 augusti 1939 i Nybroäng. Om detta var en engångsföreteelse framgår inte.

Av tillståndsbeviset framgår bland annat att platsen skall vara utrymd 10 minuter efter avslutningen och ordningsvaktens arvode skall vara en kr/tim, dock minst sju kr.

Klubben hade också uppvisning och propagandatävlingar förlagda till Nybroäng.

Sektion inom Gothem Gymnastik och idrottsförening (GoIF)

Brottarklubben upphörde vid ingången av 1941 att vara en egen klubb. Vid Gothem GoIF årsmötet 16 februari 1941 bildades en brottningssektion där del av brottarklubbens gamla styrelse valdes som sektionsstyrelse. Då det inte förekommit någon verksamhet på senare år föreslogs vid årsmötet 1953 att begära utträde ur Brottningförbundet. Fram till dess hade föreningen betalat avgift till brottningförbundet.

Brottarklubben var således en egen klubb från 1934 intill 1941. Åren därefter tävlade man för Gothem GoIF.

Kanske sista uppvisningen

Själv minns jag dock att på ett tidigt 1950-tal förekom en uppvisning i Gothems hemvärnsgård. Om det därefter var ytterligare någon sammankomst minns jag inte.

Vid detta tillfälle användes (vad som sades) också den egna mattan. Huruvida den finns kvar idag känner tydligen ingen till. Den förvarades vid den här tiden enligt utsago hos Sam Hellberg.

Stockholm poststämpelns dato.

Härmed anmodas Ni att omgående och senast den 10/11 1937

insända ~~vid utbet. av nedanst. anslag~~ ~~översänt kvitto~~ ~~översända kvittor.~~
redovisn. å ~~översända blanketter~~ ~~översänd blankett~~ för nedanst. utbet. anslag.

Kr. 300:-- Utbet. den 20/9 1937

Anslagets art: bidrag till inköp av brottarmatta m. överdrag

Kr. Utbet. den

Anslagets art:

Kr. Utbet. den

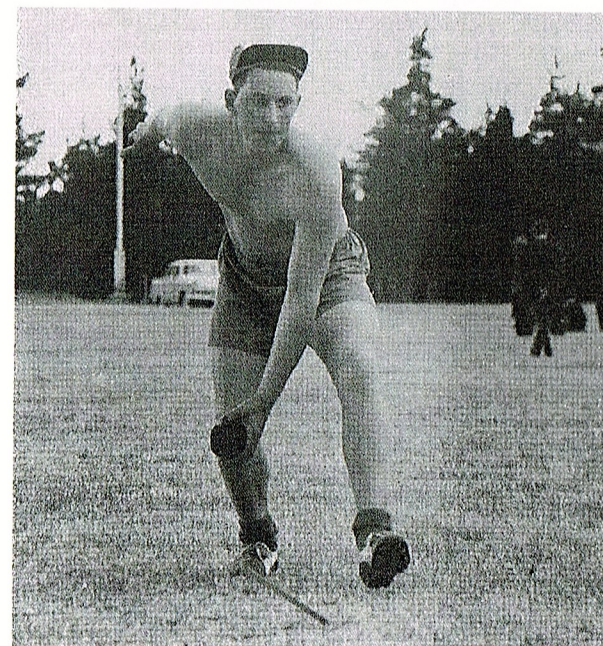
Anslagets art:

**Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningarnas
Riksförbunds Kansli**
H. Wahlgren

Bidrag till inköp av en brottarmatta 1937

Men sannolikheten är stor att den för många år sedan fallit för åldern och inte längre finns.

Avslutningsvis några fler idrottsbilder

Ove Silven redo att göra sitt "hugg"

Oskar Blomberg 1943

Foto: Kaari Gustafsson

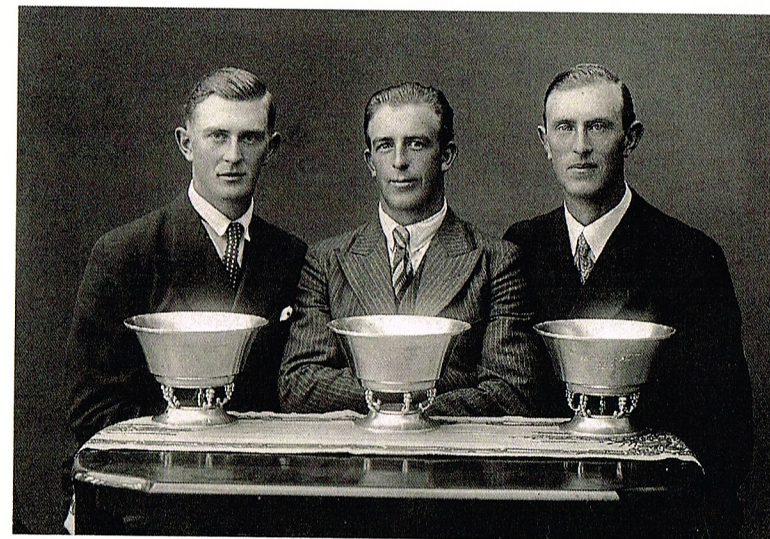
Graips pojklag 93 (P93) med tre gothempojkar.
Trea från vänster (med kassen) John Norrby. Sedan följer Martin Jacobsson och Dennis Silvé.

Stenvarpa tillverkad av Mats Arweson omkring 1930 och som han använde framgångsrikt under flera år. Ursprunglig vikt ca 3,7 kg.

Pokalerna från en tävling 1931 i Stockholm visas upp.
Stående från vänster Einar Lindahl, Gunnar och Mats Arweson. De vann 1:a pris.
Sittande från vänster: Herbert och Lars Arweson och John Norrby som vann 3:je pris.

Mats, Johannes och Gunnar Arweson med priser från en tävling i Stockholm 1936. På pokalerna står "Direktör Filip Thomssons Hederspris i Varpa".

De båda lagen som deltog i finalen i korpen på Visborgsslätt 1938.
Johannes, Gunnar och Mats Arweson (till vänster) vann över Folelaget med Ejnar Olsson, Gunnar Ruthström och Birger Olsson. De möttes igen i Stängaspelens mästarclass 1939 där bröderna Arweson åter vann.